

Økt bruk og nytte

Brukerundersøkelse for Distriktsenteret 2022

Knowledge for a better society

Oxford Research utvikler kunnskap for et bedre samfunn, ved å kombinere vår kompetanse innen forskning, strategi og kommunikasjon.

Vi gjennomfører undersøker, analyser og evaluerer på tvers av fagområder og på en rekke tematiske felt, inkludert nærings- og regionalutvikling, velferdsområdet, arbeidsmarkeds- og utdanningsområdet, samt på forsknings- og innovasjonssystemer.

Vi legger til rette for implementerings- og endringsprosesser basert på utfallet av våre utredninger og analyser.

Oxford Research ble etablert i 1995 og er en del av Oxford Group. Vi har kontorer i Danmark, Norge, Sverige, Finland, Latvia og i Belgia (Brussel).

Oxford Research AS

Østre Strandgate 12
4610 Kristiansand
Norway
(+47) 40 00 57 93
post@oxford.no
www.oxford.no

Oppdragsgiver

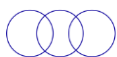
Distriktsenteret

Prosjektperiode

Oktober 2022 – Desember 2022

Team

Sjefsanalytiker Bjørn Brastad
Senioranalytiker Johan Løkken
Analytiker Ida Marie Opdal

The venn-diagram is a stylistic representation of Oxford Research's efforts to combine competences in research, strategy, and communication, in providing knowledge for a better society.

Forord

På oppdrag fra Distriktssenteret har Oxford Research gjennomført en brukerundersøkelse som skal gi svar på i hvilken grad og på hvilken måte Distriktssenteret løser sitt samfunnsoppdrag.

Brukerundersøkelsen ble gjennomført i perioden oktober 2022 til desember 2022, og er utarbeidet av sjefsanalytiker Bjørn Brastad, senioranalytiker Johan Løkken og analytiker Ida Opdal.

Vi takker Distriktssenteret for oppdraget og for gode innspill underveis i arbeidet med brukerundersøkelsen.

Kristiansand, 21. desember 2022

Bjørn Brastad

Prosjektleder og sjefsanalytiker

Oxford Research AS

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	1
2. Introduksjon	2
2.1 Formål og problemstillinger	2
2.2 Analysemodell	3
3. Metode	5
3.1 Spørreundersøkelse	5
3.2 Kvalitative intervjuer med fylkeskommuner	7
3.3 Vurdering av datamaterialet	8
4. Resultater	10
4.1 Vurdering av egen og kommunens kompetanse	10
4.2 Kjennskap til Distriktssentret og bruken av deres ressurser.....	13
4.3 Fagområder respondentene er mest involvert i	18
4.4 Distriktssenterets bidrag på de fire hovedfagområdene.....	20
4.5 Nyten for Distriktssenterets målgruppe	37
5. Hovedfunn og anbefalinger	43
5.1 Hovedfunn.....	43
5.2 Anbefalinger for videreutvikling av Distriktssenteret	45

Figurer og tabeller

Figur 1 Analysemodell for oppdraget.....	4
Figur 2 Diagram som viser progresjon og respondentrespons for datainnsamlingen tilknyttet spørreundersøkelsen. (n=306).....	6
Figur 3 Respondentenes roller fordelt på deres kommunes sentralitet (n=304).	7
Figur 4 «Hvordan vil du vurdere din egen kompetanse til å jobbe med samfunnsutvikling i kommunen?» fordelt på rolle, (n=300). Andeler under 5 prosent oppgis ikke.....	11
Figur 5 «Hvordan vil du vurdere kommuneorganisasjonens samlede kompetanse til å arbeide med følgende temaer?» (n=288).....	12
Figur 6 «Hvor godt kjenner du til Distriktssenteret?», (n=282)	14
Figur 7 «Har din kommune deltatt i noen av følgende av Distriktssenterets satsinger?», flere valg mulig, i absolutte tall (n=300).....	16
Figur 8 «Har kommunen benyttet Distriktssenterets ressurser eller fått faglig bistand fra Distriktssenteret i sitt arbeid?», (n=205).	17
Figur 9 «Hvilke områder har du arbeidet mest med de tre siste årene?», flere valg mulig (n=300).....	19
Figur 10 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid?» (n=140).	21
Figur 11 «I arbeidet med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...» (n=125).....	23
Figur 12 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid i din kommune?» (n=124).....	24
Figur 13 Figur 8 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med rekruttering, tilflytting og inkludering?» (n=69).	25
Figur 14 «I arbeidet med rekruttering, tilflytting og inkludering, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...» (n=53).....	26
Figur 15 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med rekruttering, tilflytting og inkludering i din kommune?» (n=53).	27
Figur 16 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med stedsutvikling, bolig og bomiljø?» (n=88).	28
Figur 17 «I arbeidet med stedsutvikling, bolig og bomiljø, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...» (n=53).....	29
Figur 18 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med stedsutvikling, bolig og bomiljø i din kommune?» (n=79).	30
Figur 19 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering?» (n=86).....	31
Figur 20 «I arbeidet med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...»(n=81).....	33

Figur 21 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering i din kommune?» (n=81).	34
Figur 22: Andel respondenter som oppgir at Distriktssenterets ressurser er mye brukt fordelt på de fire hovedfagområdene.....	35
Figur 23: Hva har Distriktssenterets ressurser bidratt til? Andel store bidrag.....	36
Figur 24: Betydningen av kunnskapen fra Distriktssenteret i arbeidet med... Andel som oppgir stor betydning.....	37
Figur 25 «I hvilken grad har Distriktssenteret bidratt til ...» (n=127).	38
Figur «I hvilken grad har Distriktssenteret bidratt til kommunens utviklingskapasitet gjennom å bidra til ...» (n=126).....	39
Figur 27 «I hvilken grad har følgende av Distriktssentrets informasjonskanaler vært nyttig?» (n=126).....	40
Figur 28: «I hvilken grad har følgende av Distriktssenterets tilbud og tjenester vært nyttig?» (n=126).....	41

1. Sammendrag

På oppdrag for Distriktssenteret har Oxford Research gjennomført en brukerundersøkelse blant alle kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6. Undersøkelsen viser at Distriktssenteret først og fremst bidrar til å bevege kommunene i rett retning når det gjelder kompetanse, utviklingsarbeid og utviklingskapasitet. Her er det imidlertid stor variasjon mellom kommunene. Noen bruker Distriktssenteret svært aktivt, mens andre bruker de lite eller ikke i det hele tatt.

Undersøkelsesresultatene tegner også et bilde av at mange vurderer bidraget fra Distriktssenteret som nyttig i utviklingsarbeidet. Kommunene rapporterer økte brukereffekter sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019. Dette indikerer at Distriktssenteret bidrar til å gjøre kommunene til bedre samfunnsutviklere.

Gitt Distriktssenterets begrensede økonomiske ramme vurderer Oxford Research de samlede resultatene som gode. Dette er nødvendige, men ikke alene tilstrekkelige forutsetninger for å realisere hovedmålsettingene om å bistå kommunene i å gjøre det mer attraktivt å bo og jobbe i distriktskommunene.

Basert på det samlede datamaterialet kommer vi med følgende anbefalinger:

- Distriktssenterets ledergruppe bør gjennomføre en strategisk analyse for å vurdere hvordan en kan skape størst mulig effekt av innsatsen. Dette er særlig knyttet til hva man velger å prioritere faglig, hvem man involverer i arbeidet og hvilke virkemidler/ressurser man tar i bruk for å gjøre jobben.
- Det er behov for tettere samarbeid med fylkeskommunene for å nå ut til de kommunene som trenger det mest.
- Distriktssenteret bør utarbeide et eget kunderegister som gir en mer systematisk dekning av fagpersoner i kommunene som er relevante for senterets arbeid.
- En mulighet er også å se nærmere på samspillet mellom de ulike aktørene i det distriktsrettede virkemiddelapparatet. Dette kan gjøres gjennom en begrenset områdegjennomgang i regi av Kommunal- og Distriktsdepartementet.

2. Introduksjon

Distriktssenteret er et nasjonalt kompetansesenter underlagt Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og arbeider for å styrke kommuner og regioners evne til å utvikle attraktive og vekstkraftige lokalsamfunn.¹ I KDD sitt tildelingsbrev² til Distriktssenteret for året 2022 påpekes det at Distriktssenteret i hovedsak skal bidra til å realisere programkategoriens mål 3: Styrket utviklingskapasitet og velfungerende tjenestetilbud i distriktene. I tildelingsbrevet er det nærmere utdypet hva som legges i dette:

- Distriktssenteret skal tilby relevant og nyttig kunnskap til kommuner og fylkeskommuner, som bidrar til å styrke utviklingskapasiteten i distriktskommuner
- Distriktssenteret skal bidra til å koordinere utviklingsinnsatsen gjennom samarbeid, nettverksbygging og arenaer for å dele kunnskap og spre erfaringer
- Distriktssenteret skal være et kompetanseorgan for departementet og bidra med kunnskapsbaserte faglige innspill til nasjonal politikkutvikling

På hjemmesiden til Distriktssenteret og strategien for 2021-2025³ gis det en oversikt over hvordan dette har blitt operasjonalisert. Oversikten viser hvilke hovedmålgrupper og tematiske områder man har valgt å jobbe med, samt hvilke arbeidsmetoder og verktøy som benyttes. Denne brukerundersøkelsen undersøker hvorvidt det er variasjon i bidraget og måloppnåelsen, og hva som brukes av arbeidsmetoder og verktøy.

2.1 Formål og problemstillinger

Formålet med oppdraget var å utforme og gjennomføre en brukerundersøkelse som skulle gi Distriktssenteret grunnlag til å vurdere hvor godt de gjennomfører sitt samfunnsoppdrag, slik det er beskrevet i KDD sitt tildelingsbrev for 2022. Mer utdypende innebar oppdraget å gjennomføre en undersøkelse av brukereffekter hos distriktskommuner som ligger på sentralitetsklasse 5 og 6 i SSBs sentralitetsindeks.⁴

Følgende problemstillinger blir besvart gjennom denne brukerundersøkelsen:

- I hvilken grad og på hvilken måte bidrar Distriktssenteret til at distriktskommuner blir gode samfunnsutviklere?
- Hvem når Distriktssenteret, og hvem når de ikke?

¹ distriktssenteret.no

² <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2022/01/Tildelingsbrev-2022-Distriktssenteret-.docx.pdf>

³ <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2021/01/Distriktssenteret-Strategi-2021-2025.pdf>

⁴ <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/sentralitetsindeksen.oppdatering-med-2020-kommuner>

- Er det en effekt blant de Distriktssenteret når? Hvis ja: Når er det effekt og hvorfor? Hvis ikke: hvorfor?
- Bidrar produkt og tjenester til brukereffekter som skissert? Er det andre brukereffekter?
- Hvordan oppleves kvaliteten på Distriktssenterets sine produkter og tjenester?

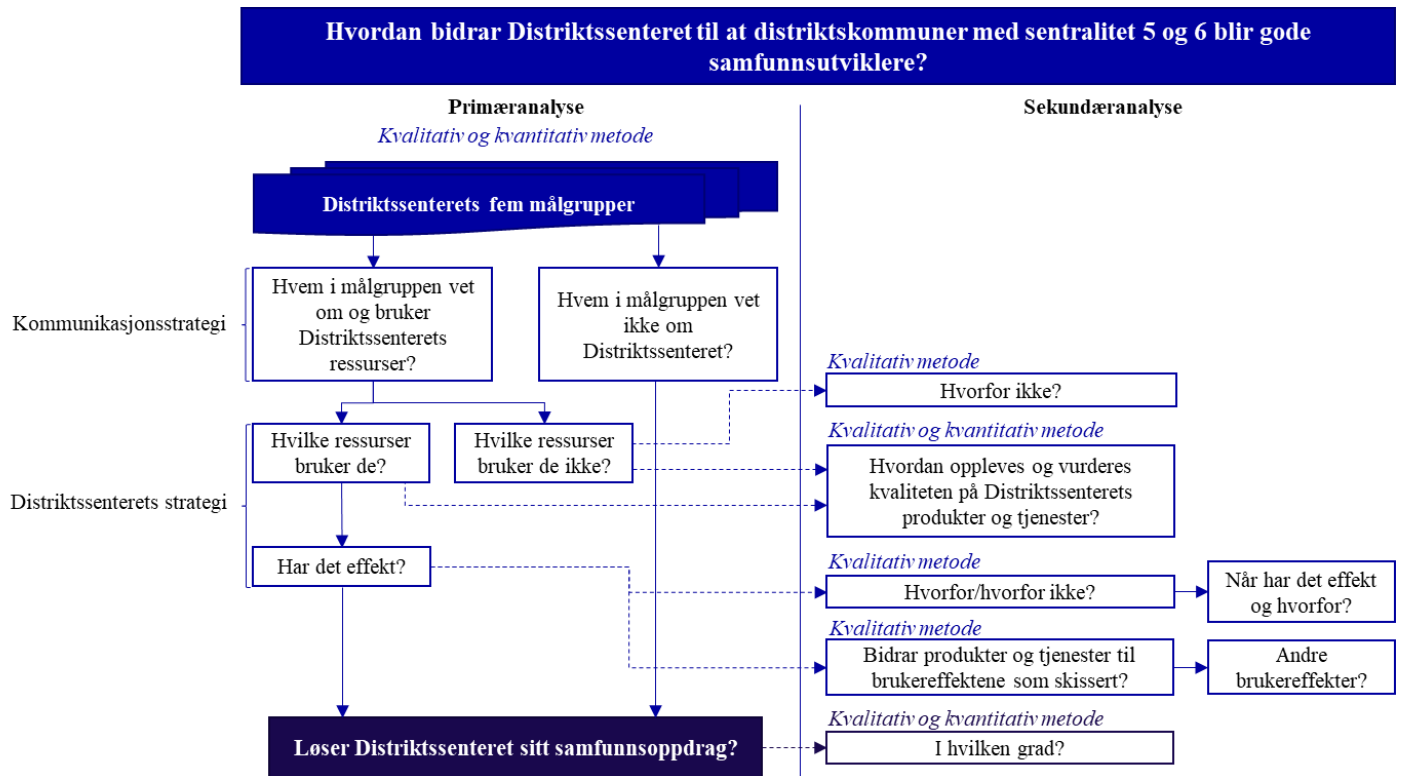
2.2 Analysemodell

For å løse oppdraget har vi utviklet en analysemodell (Figur 1). Analysemodellen viser en fordeling av oppdragets problemstillinger i en primæranalyse og i en sekundæranalyse. Primæranalysen besvarer den overordnede problemstillingen om Distriktssenteret løser sitt samfunnsoppdrag iht. tildelingsbrev 2022, ved å identifisere hvem fra målgruppen som vet om og bruker Distriktssenterets ressurser og hvem som ikke gjør det, hvilke ressurser målgruppen bruker og ikke bruker og om de ressursene de bruker har effekt. For å være i stand til å gjennomføre en nyansert analyse og utarbeide relevante forbedringsforslag, har vi i primæranalysen gjort en filtrering av respondenter innen Distriktssenterets fire hovedfagområder:

- Næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid
- Stedsutvikling, bolig og bomiljø
- Rekruttering, tilflytting og inkludering
- Samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering

Under sekundæranalysen har vi gått i dybden på disse spørsmålene, og hatt som mål å finne ut om hvorfor noen i målgruppen ikke vet om Distriktssenteret, hvordan målgruppen opplever kvaliteten på Distriktssenterets produkter og tjenester, hvorfor (ikke) noen av tjenestene og produktene har effekt, og dersom det har effekt, når det forekommer en effekt og hvorfor, og til slutt om produktene bidrar til brukereffektene som skissert og/eller om det forekommer andre brukereffekter.

Figur 1 Analysemodell for oppdraget

3. Metode

Brukerundersøkelsen benytter en flermetodisk tilnærming. Hovedverktøyet er en spørreundersøkelse rettet mot alle kommunene i sentralitetsklasse 5 og 6 og i tillegg er det gjennomført intervjuer med enkeltinformanter fra fylkeskommunene.

3.1 Spørreundersøkelse

Spørreundersøkelsen innhentet både kvantitativ og kvalitativ informasjon som danner et grunnlag for sammenligning til eksisterende og fremtidige brukerundersøkelser av Distriktssenterets tjenester og produkter. Det ble tatt utgangspunkt i spørsmålene fra brukerundersøkelsen som ble publisert i 2019, som videre ble skreddersydd til Distriktssenterets nåværende behov.⁵ Spørsmålene i spørreundersøkelsen operasjonaliserte de overordnede problemstillingene på en fyllestgjørende måte, og ble utarbeidet i tett samarbeid med Distriktssenteret.

Både spørsmål med faste svaralternativer og fritekstspørsmål ble inkludert i spørreundersøkelsen. Fritekstspørsmålene bidrar med kvalitative data, som hjelper med å nyansere og utdype funnene i spørreundersøkelsen. Dette er et svært nyttig grunnlag for å utforme forbedringsforslag knyttet til Distriktssenterets virksomhet og arbeidsmåter.

Spørreundersøkelsen ble distribuert gjennom programmet SurveyXact. Hver respondent ble tilsendt en unik lenke til spørreundersøkelsen som logger respondentaktivitet. Dette gjorde det mulig for oss å spore hvem som hadde besvart spørreundersøkelsen eller ikke, om personer avstod fra å delta eller hadde spørsmål til undersøkelsen. Dermed var det også muligheter til å purre på kun de i utvalget som ikke hadde svart på spørreundersøkelsen.

3.1.1 Respondentutvalg

For gjennomføring av oppdraget fikk Oxford Research tilsendt en mailliste fra Distriktssenteret som inneholdt e-postadresser til representanter fra kommuner i distriktkommuner i sentralitetsklasse 5 og 6. Denne listen inkluderte totalt 849 personer som hadde en av følgende roller eller tilsvarende:

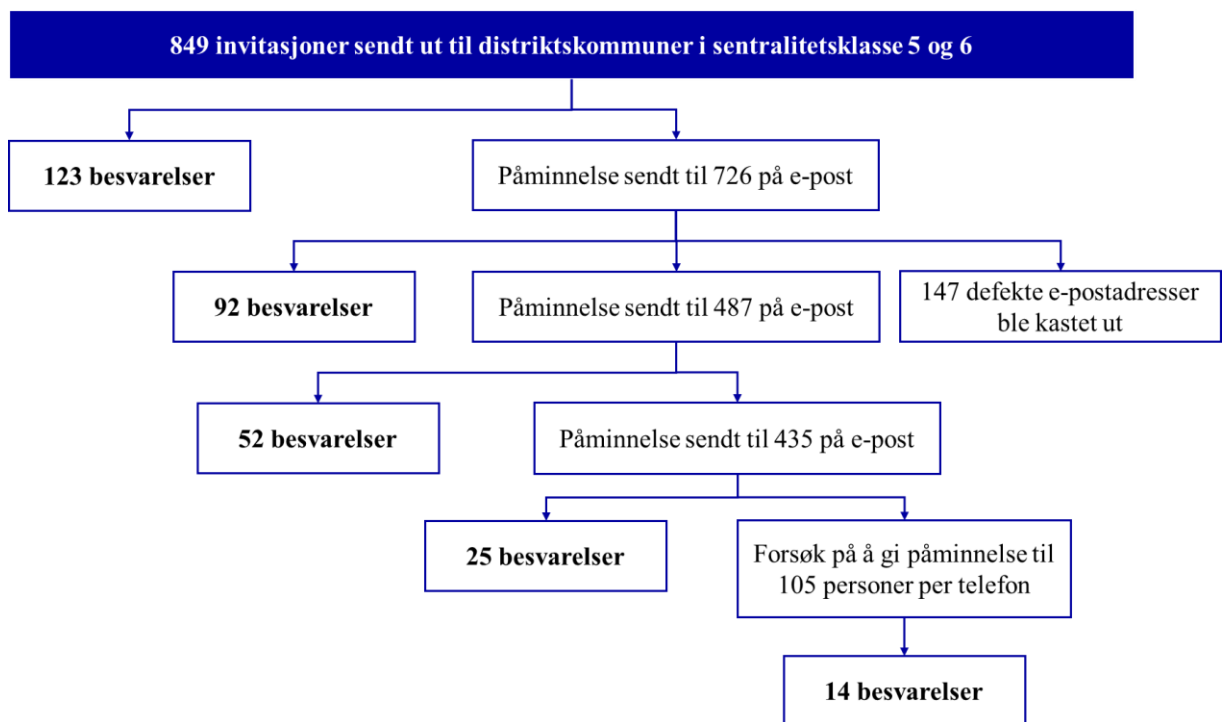
- Prosjektleder
- Utviklingssjef
- Folkehelsekoordinator
- Flyktning-/ Tilflyttingskonsulent
- Planlegger
- Næringssjef / Næringskonsulent
- Kommunedirektør
- Ordfører

⁵ Trøndelag Forskning og Utvikling. (2019). Brukerundersøkelse Distriktssenteret 2019 - Bidrar bruken av Distriktssenteret til at kommunene i målgruppen blir bedre samfunnsutviklere? TFoU-rapport 2019:16

3.1.2 Datainnsamlingsprosessen

Figur 2 viser spørreundersøkelsens datainnsamlingsprosess, og hvordan respondentresponsen fordelte seg gjennom perioden. Invitasjon til spørreundersøkelsen ble sendt til alle 849 e-postadressene på listen som ble oversendt fra Distriktssenteret. Fra denne invitasjonen fikk spørreundersøkelsen 123 besvarelser. Påminnelser til invitasjon ble sendt med ca. 1 ukes mellomrom på e-post. Første påminnelse ble sendt til 726 e-postadresser, og denne gangen ble returmailene aktivert. Returneilene avslørte at 147 e-postadresser på listen ikke var aktive eller av en eller annen grunn ikke var en reell respondent. Den første påminnelsen resulterte i 92 nye besvarelser. Andre og tredje påminnelse på e-post resulterte i totalt 77 respondenter. Deretter ble 105 personer ringt i et forsøk på å få opp responsraten i spørreundersøkelsen, men dette resulterte i kun 14 nye besvarelser.

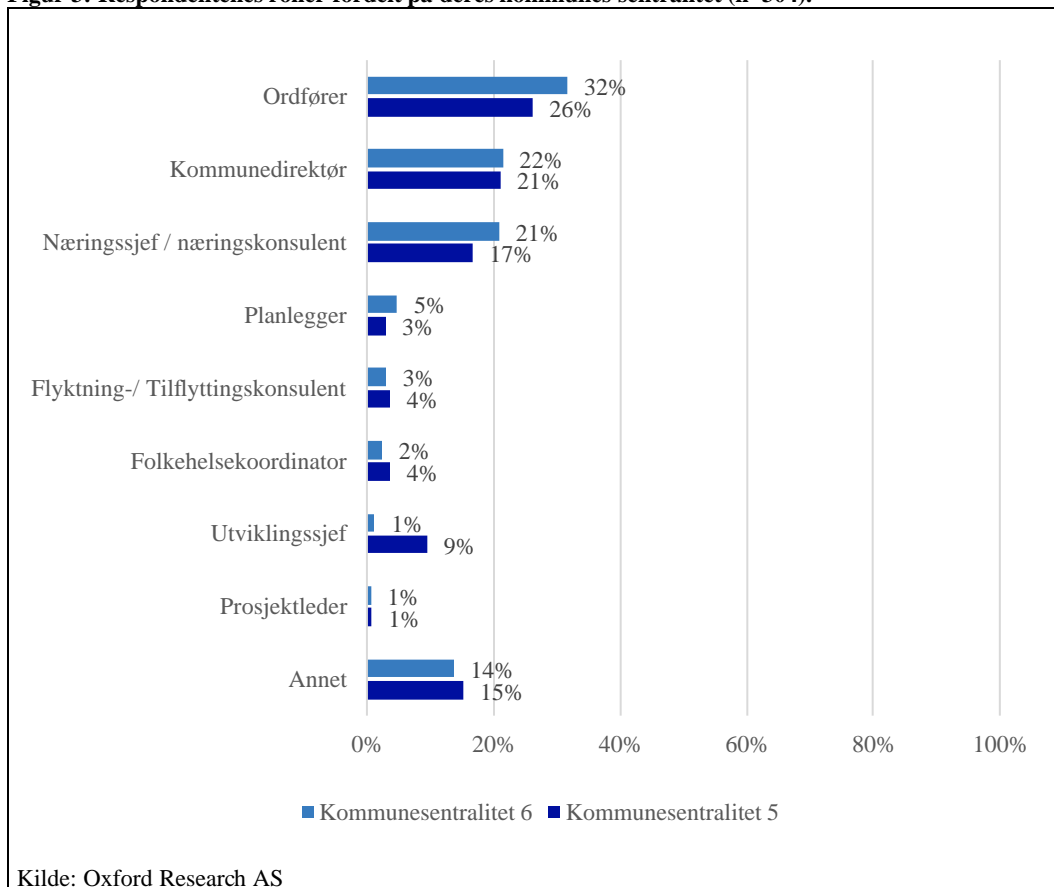
Figur 2 Diagram som viser progresjon og respondentrespons for datainnsamlingen tilknyttet spørreundersøkelsen. (n=306).

3.1.3 Hvem har svart?

Figur 3 viser en oversikt over de 306 respondentenes rolle, gruppert etter hvilken sentralitetsklasse deres kommune tilhører. Ordførere, etterfulgt av kommunedirektører og næringssjefer/næringskonsulenter utgjør størst andel som oftest har besvart spørreundersøkelsen. Annet-kategorien består i hovedsak av personer med ulike stillinger på ledelsesnivå i kommuneorganisasjonen.

Figur 3: Respondentenes roller fordelt på deres kommunes sentralitet (n=304).

3.2 Kvalitative intervjuer med fylkeskommuner

Som en del av brukerundersøkelsen har vi også gjennomført intervjuer med representanter fra samtlige av landets fylkeskommuner, unntatt Oslo. Informantene er i hovedsak fylkeskommunens kontaktpersoner for samarbeidet med Distriktssenteret. I tillegg er det i noen fylker gjennomført intervjuer med seksjons- og avdelingsledere for nærings- og planleggingsavdelingene.

Intervjuene ble gjennomført ved hjelp av en semistrukturert intervjuguide. Denne tok for seg fylkeskommunens oppfatninger av kommunenes kjennskap, bruk og nytte av Distriktssenterets ressurser og kompetanse. I intervjuene spurte vi også om fylkeskommunenes egne erfaringer i samarbeidet med Distriktssenteret. Dette innebefattet både omfanget av samarbeid og hvilket utbytte de selv opplevde de hadde av Distriktssenterets kompetanse og ressurser.

Til sammen ble det gjennomført 10 intervjuer med 13 informanter. Informantene representerte i hovedsak nærings- og kommunal og planseksjoner i de fylkeskommunale administrasjonene.

3.3 Vurdering av datamaterialet

Det samlede datamaterialet gir oss et godt grunnlag for å besvare de ulike problemstillingene. Spørreundersøkelsen bidrar i særlig grad til vurderingen av problemstillingene som handler om hvem Distriktssenteret når ut til, og hvem de ikke når, samt effektene blant kommunene Distriktssenteret når ut til. Intervjuene bidrar til å belyse årsakene til hvorfor enkelte ikke opplever en effekt av støtten fra Distriktssenteret og bidrar til å kontekstualisere svarene fra spørreundersøkelsen.

Svarprosenten på undersøkelsen ligger på 43 prosent. Selv om svarprosenten gjerne skulle vært enda høyere, er likevel antall svar på et rimelig bra nivå. Lavere svarprosenter er en generell utfordring i samfunnsforskning som er blitt et voksende problem i Norge så vel som andre land.⁶ Feilmarginen på undersøkelsen ligger på 4 prosent.

Blant respondentene er det grunn til å tro at det er en overvekt av kommuner som har kjennskap til, og benytter Distriktssenterets ressurser og kompetanse. I tillegg er det en overvekt av kommunale toppledere som har svart på undersøkelsen. Ettersom utvalget baserte seg på e-postadresser oversendt av Distriktssenteret har aktører i «førstelinjen» i mindre grad besvart undersøkelsen. Vi har dermed mindre belegg for å si noe om deres oppfatninger av Distriktssenteret. Dette vil også gjenspeile seg i analyser hvor vi ser om det er systematiske forskjeller mellom ulike roller. Denne typen analyser gjøres primært med de mest representerte rollene (ordførere, kommunedirektør, næringssjef og annet-kategorien). Dette skyldes i hovedsak at det lave antallet enheter knyttet til de andre rollene ikke gir godt nok grunnlag for slike statistiske analyser. Imidlertid er en rimelig antagelse at de kommunale lederne har god innsikt i arbeidet med og nytten av Distriktssenterets ressurser og kompetanse i deres kommune. I mange av de minste kommunene er det også færre nivåer, og mellomledere/fagansvarlige i praksis utgjør «førstelinjen». Det er vår oppfattelse at datamaterialet fra spørreundersøkelsen samlet sett kan benyttes til å trekke slutninger om distriktskommunenes opplevelser og nytte av Distriktssenteret. Vi er likevel varsomme med å trekke slutninger basert på spørreundersøkelsen alene, og tolker resultatene i tett sammenheng med intervjudataene.

De gir også innsikt i hvordan både fylkeskommunene og kommunene opplever kvaliteten på Distriktssenterets produkter og tjenester. Aktører fra samtlige av fylkeskommunene

⁶ Ottar Hellevik (2015). «Hva betyr respondentbortfallet i intervjuundersøkelser?» Tidsskrift for Samfunnsforskning. 56-2: 211-231.

med kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 har bidratt med sine perspektiver i intervjuene, dette bidrar til en favnere bredden av aktørene i Distriktssenterets målgruppe.

Det samlede datamaterialet gir et godt grunnlag for å besvare problemstillingen knyttet til i hvilken grad, og på hvilken måte Distriktssenteret bidrar til at kommunene blir gode samfunnsutviklere.

3.3.1 Årets undersøkelse sammenlignet med undersøkelsen fra 2019

Sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019 er det færre antall svar på årets spørreundersøkelse.⁷ En av årsakene til dette skyldes at en har operert med forskjellige utvalg i disse to undersøkelsene. I brukerundersøkelsen fra 2019 bestod utvalget av respondenter fra kommuner med sentralitetsklasse 4, 5 og 6. I årets spørreundersøkelse var utvalget bestående av respondenter fra kommunene med sentralitetsklasse 5 og 6, altså 71 færre kommuner, dette fører naturlig nok til et mindre respondentutvalg og færre antall svar enn i 2019. Gitt den lave feilmarginen i svarene er dette, som tidligere nevnt, uproblematisk med tanke på representativitet. Imidlertid tar vi, i analysen, hensyn til at det er forskjellige utvalg som har besvart undersøkelsen når vi sammenligner resultatene fra årets brukerundersøkelse og undersøkelsen fra 2019.

En annen faktor som en må ta hensyn i en sammenligning med resultatene fra 2019-undersøkelsen er Covid19-pandemien. Mye av Distriktssenterets aktiviteter siden mars 2020 har måttet foregå ved hjelp av digitale kanaler. Det har påvirket hvilke ressurser kommunene har mulighet til å bruke, men det har trolig også hatt noe å si for bruken av Distriktssenteret på et overordnet nivå. Et fortrinn som Distriktssenteret har er at de har vært digitale fra dag én, og har et bredt digitalt tilbud og omfattende erfaring med utforming av det. Det gjorde at Distriktssenteret var svært godt forberedt når pandemien inntraff.

⁷ Trøndelag Forskning og Utvikling. (2019). Brukerundersøkelse Distriktssenteret 2019 - Bidrar bruken av Distriktssenteret til at kommunene i målgruppen blir bedre samfunnsutviklere? TFoU-rapport 2019:16

4. Resultater

I dette kapitlet presenterer vi resultatene fra brukerundersøkelsen rettet mot kommunene og supplerer med perspektiver fra informantene i fylkeskommunene.

4.1 Vurdering av egen og kommunens kompetanse

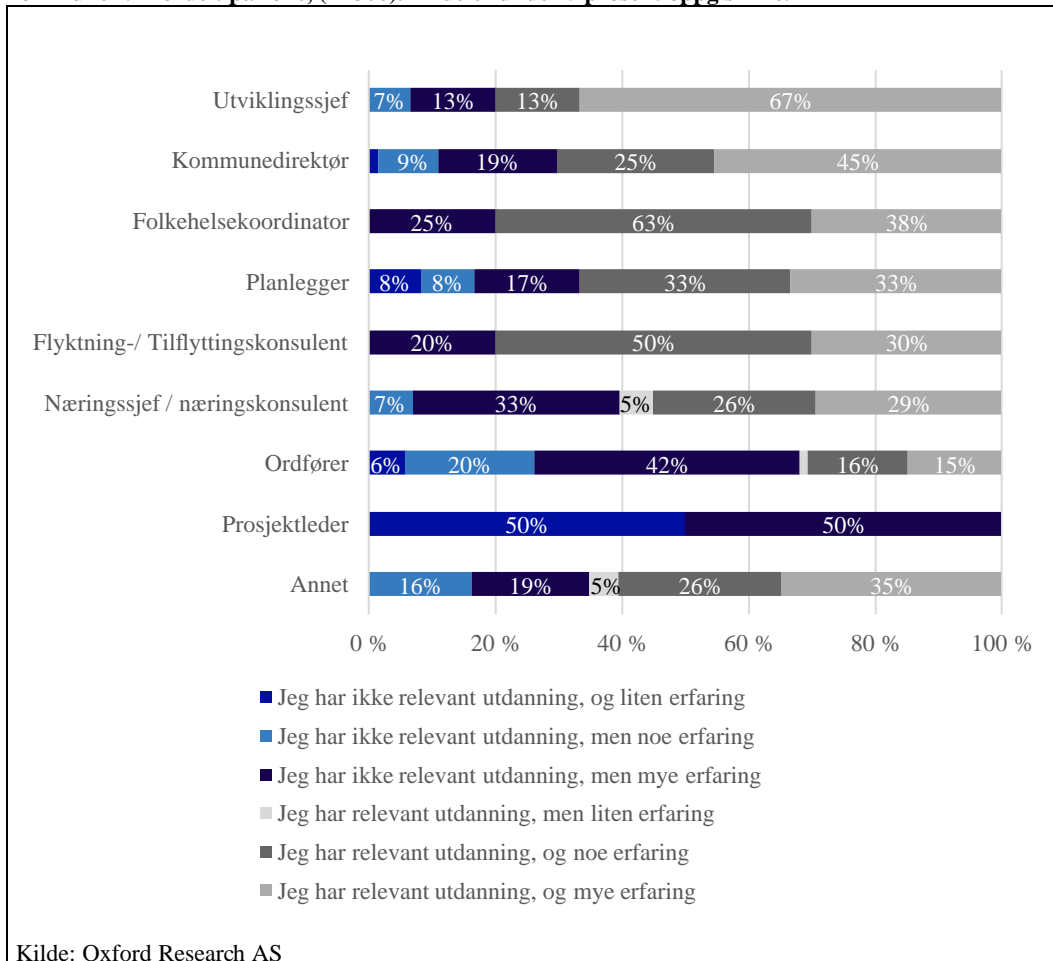
En av Distriktscenterets viktigste oppgaver er å bistå kommunene med utvikling og påfyll av ny kompetanse i arbeidet med samfunnsutvikling. Spesielt i kommuner med særlige distriktsutfordringer spiller kompetansen om samfunnsutvikling en sentral rolle for å skape attraktive kommuner å bo og jobbe i. For at Distriktscenteret skal være i stand til å bistå kommunene med dette, er det nødvendig å ha oversikt over kompetansesituasjonen blant kommunene i sentralitetsklasse 5 og 6. I dette første delkapitlet ser vi nærmere på respondentenes vurderinger av sin egen og kommunens kompetanse knyttet til samfunnsutvikling.

4.1.1 Respondentenes egen kompetanse

Alle respondentene i spørreundersøkelsen ble bedt om å vurdere egen og deres kommunes kompetanse til å arbeide med samfunnsutvikling i kommunen. Svarene fra respondentene gir et innblikk i den eksisterende kompetansen og kompetansebehovet i kommunene.

Resultatene i Figur 4 viser at både kommenedirektørene (70 prosent), andre ledere (61 prosent) og næringssjef/næringskonsulent (55 prosent) har relevant utdanning og noe eller mye erfaring med samfunnsutvikling i kommunen. Ordførerne rapporterer i stor grad om at de ikke har relevant utdanning, men har mye erfaring med samfunnsutvikling (42 prosent). Mange ordførere rapporterer også at de hverken har relevant utdanning eller erfaring med samfunnsutvikling (26 prosent). Dette innebærer at det blir særlig viktig for Distriktscenteret hvordan de kan nå ut til og jobbe med de nye ordførerne etter et valg.

Figur 4 «Hvordan vil du vurdere din egen kompetanse til å jobbe med samfunnsutvikling i kommunen?» fordelt på rolle, (n=300). Andeler under 5 prosent oppgis ikke.

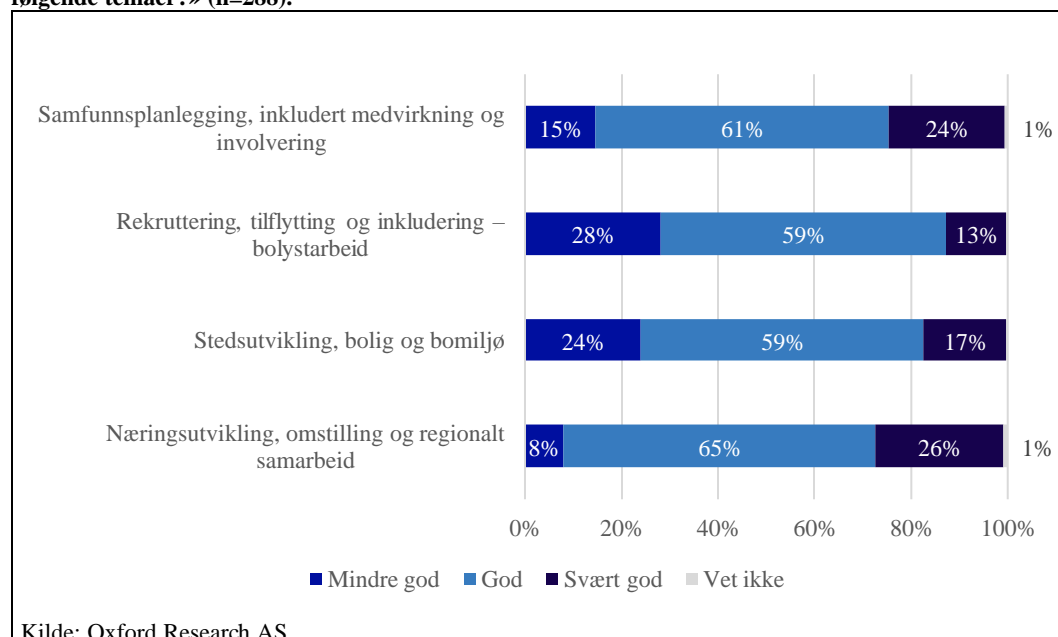
4.1.2 Respondentenes vurdering av kommunens kompetanse

Resultatene fra undersøkelsen tyder samlet sett på at respondentene vurderer kommuneorganisasjonen sin kompetanse som gjennomgående god. Imidlertid er det en liten andel som oppgir at kommuneorganisasjonen sin kompetanse er svært god når det kommer til kompetansedimensjonene som Distriktssenteret jobber med. Dette er en utfordring i kommunenes arbeid med lokalsamfunnsutviklingen.

Figur 5 viser resultatene fra respondentenes vurdering av egen kommuneorganisasjons samlede kompetanse med arbeid med Distriktssenterets fire hovedfagområder: samfunnsplanlegging, rekruttering, stedsutvikling og næringsutvikling.

- Tre av fire respondenter (75 prosent) vurderer at kommuneorganisasjonens samlede kompetanse til å arbeide med «samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering» er god eller svært god.
- 62 prosent av respondentene vurderer at kommuneorganisasjonens samlede kompetanse til å arbeide med «rekruttering, tilflytting og inkludering – bolystarbeid» er god eller svært god.
- Tre av fire respondenter (76 prosent) vurderer at kommuneorganisasjonens samlede kompetanse til å arbeide med «stedsutvikling, bolig og bomiljø» er god eller svært god.
- 91 prosent av respondentene vurderer at kommuneorganisasjonens samlede kompetanse til å arbeide med «næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid» er god eller svært god.
- Andelen respondenter som oppgir at kommuneorganisasjonens kompetanse er svært god på de ulike fagområdene varierer i intervallet fra 13 til 26 prosent. Kompetansenivået er best innenfor «næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid» og med «samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering».
- Andelen respondenter som oppgir at kommuneorganisasjonens kompetanse er mindre god på de ulike fagområdene varierer i intervallet fra 8 til 28 prosent. De største andelen som oppgir dette finner vi i fagområdene «rekruttering, tilflytting og inkludering – bolystarbeid» og «stedsutvikling, bolig og bomiljø», hvor henholdsvis 28 og 24 prosent av respondentene oppgir kommuneorganisasjonens samlede kompetanse som mindre god.

Figur 5 «Hvordan vil du vurdere kommuneorganisasjonens samlede kompetanse til å arbeide med følgende temaer?» (n=288).

Alt i alt er det en mindre andel av respondentene som oppgir at kommunens kompetanse er svært god innenfor de fire hovedfagområdene. Kompetansesituasjonen medfører utfordringer for kommunenes arbeid med samfunnsutvikling. Det er nødvendig å heve kompetansen på alle de fire fagområdene, men et særlig behov knytter seg til «rekruttering, tilflytting og inkludering – bolystarbeid» og «stedsutvikling, bolig og bomiljø». Her oppgir færrest respondenter at kommunens kompetanse er svært god og flest at den er mindre god.

Disse funnene støttes også opp av Distriktdemografiutvalget. Her påpekes det at kommunene i sentralitetsklasse 5 og 6 «mangler dedikerte ressurser til å jobbe med planlegging. (...) Det er også en utfordring at kommunene er for små til å fylle stillinger innenfor ett ansvarsområde. (...)».⁸

4.2 Kjennskap til Distriktssenteret og bruken av deres ressurser

I dette delkapittelet ser vi nærmere på respondentenes kjennskap til Distriktssenteret, deltagelsen i ulike satsinger og bruken av Distriktssenterets ressurser og kompetanse mer i bredt. Dette er viktige innsikter ettersom et sentralt moment i Distriktssenteret sin strategi er at de ønsker å nå ut til flere distriktskommuner som kan ta i bruk ressursene, erfaringene og kunnskapen som de besitter.⁹ Imidlertid har ikke Distriktssenteret ressurser nok til å være i direkte inngrep med samtlige av distriktskommunene. Et virkemiddel for å nå ut så bredt som mulig er utstrakt bruk av digitale løsninger, eksempelvis nettsiden, som en «ressursbank» for distriktskommunene. I tillegg benyttes spesifikke satsinger/prosjekter for mer dyptgående oppfølging av utvalgte kommuner. Distriktssenteret har som mål at den kunnskapen og de erfaringene som utvikles gjennom disse også skal komme de øvrige kommunene til gode gjennom formidling via digitale kanaler.

4.2.1 Kjennskap til Distriktssenteret

Figur 6 viser respondentenes kjennskap til Distriktssenteret og deres roller og oppgaver. 22 prosent av respondentene trekker fram at de er godt kjent med Distriktssenteret, og deres roller og oppgaver. Over halvparten (51 prosent) rapporterer at de kjenner til Distriktssenteret og har en viss kjennskap til deres rolle og oppgaver, mens 7 prosent av respondentene aldri har hørt om Distriktssenteret. Respondentene i den sistnevnte gruppen ble rutet videre til et spørsmål om de kunne tenke seg å komme i kontakt med

⁸NOU 2020:15 (2020) Det handler om Norge – Bærekraft i hele landet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/3b37c1baa63a46989cb558a65fccf7a1/no/pdfs/nou202020200015000dddpdfs.pdf>

⁹ Distriktssenteret (2021) Strategi 2021-2025. <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2021/01/Distriktssenteret-Strategi-2021-2025.pdf>

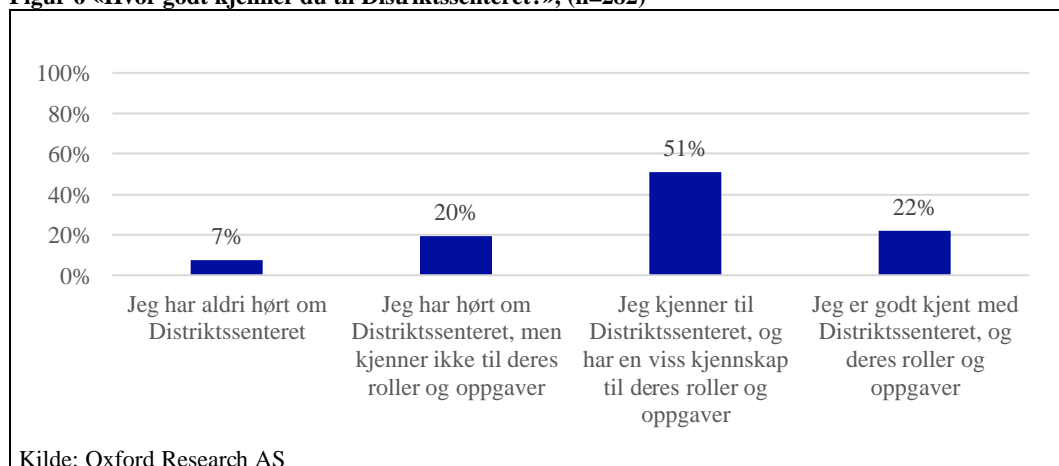
Distriktssenteret. Over halvparten (54 prosent) svarer «ja» på dette, og de påpeker at de gjerne vil komme i kontakt med Distriktssenteret gjennom deltakelse på webinar, gjennom direkte kontakt via mail/telefon og gjennom Distriktssenterets nettside.

Med tanke på hva Distriktssenteret kan gjøre for å styrke kjennskapen til seg selv, er det interessant å se nærmere på hvilken variasjon det er i kjennskapen ut fra ulike kjennetegn ved respondentene. De statistiske analysene som vi har gjort viser at:

- Det er en høyere andel enn gjennomsnittet som kjenner Distriktssenteret godt blant nærings sjef/næringskonsulent og færre enn gjennomsnittet blant ordførere
- Det er flere enn gjennomsnittet i «annet»-kategorien (personer med diverse lederstillinger) som kjenner lite til Distriktssenteret
- Antall år i stillingen har betydning for kjennskapen til Distriktssenteret. Som forventet er det slik at de som har vært ansatt lengst i stillingen kjenner Distriktssenteret best og de som har vært ansatt kortest i minst grad.

Det mest interessante funnet er imidlertid at de kommunene som har svært god kompetanse om «samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering» og «rekruttering, tilflytting og inkludering – bolystarbeid» kjenner bedre til Distriktssenteret. Dette kan innebære at Distriktssenteret hjelper de «flinkeste» mest. Et slikt valg kan være fornuftig med tanke på å realisere senterets målsetninger, men det er ikke gitt. Det er behov for en nærmere diskusjon i ledergruppen om hvilke kommuner som bør prioriteres for å skape en størst mulig effekt av innsatsen. Bør en i større grad vri innsatsen over mot kommuner som kjenner mindre til Distriktssenteret og som kanskje har større grunnleggende utfordringer eller bør dagens praksis fortsette?

Figur 6 «Hvor godt kjenner du til Distriktssenteret?», (n=282)

Sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019 ser vi en reduksjon i andel respondenter som aldri hadde hørt om Distriktssenteret (fra 20% til 7%), og en økning i andel respondenter som kjenner til (fra 36% til 51%) og er godt kjent med

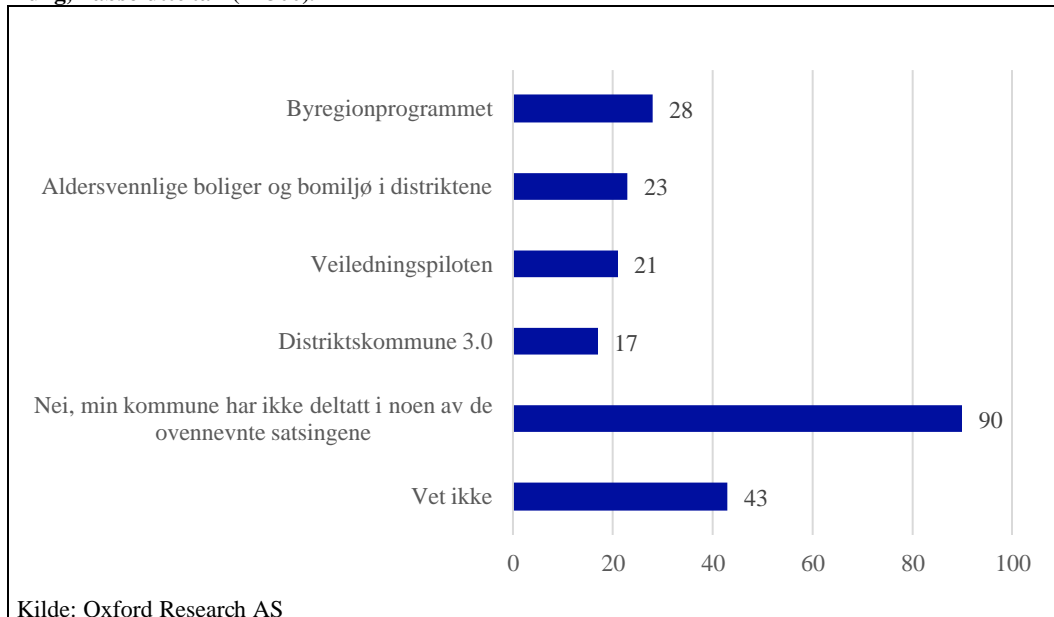
Distriktssenteret (fra 12% til 22%). Dette er en svært positiv utvikling, men det er viktig å ha et nyansert forhold til hva den kan skyldes. Trolig skyldes utviklingen en kombinasjon av både eksterne og interne forhold:

- Brukerundersøkelsen fra 2019 inkluderte også respondenter fra kommuner i sentralitetsklasse 4. Det er grunn til å tro at ekskluderingen av denne gruppen har påvirket resultatene i positiv retning. Hovedgrunnen til det er at Distriktssenteret tilbud er enda sterkere innrettet mot kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6. Det er da naturlig at disse kommunene kjenner senteret bedre enn i sentralitetsklasse 4.
- Årets undersøkelse er påvirket av Covid19-pandemien. Distriktssenteret har hele tiden vært svært langt framme når det gjelder å bruke ulike digitale verktøy, og det har trolig gjort at senteret har blitt ekstra relevant å benytte seg av for kommunene under pandemien sammenlignet med andre aktuelle støttespillere.
- I intervjuene med fylkeskommunene påpekes det at Distriktssenteret sin portefølje har blitt bredere. Dette gjør det lettere å finne noe som er relevant for kommunene, og det gjør det mer dem å benytte seg av senterets tilbud.
- Fylkeskommunene trekker også fram at Distriktssenteret har blitt dyktigere til å skape en god kobling mellom teori og praksis. Dette gjør at tilbudet fremstår som mer aktuelt i kommunenes daglige arbeid med i den lokale samfunnsutviklingen. En konsekvens av dette igjen er at kjennskapen øker.

4.2.2 Deltagelse i ulike satsinger

Distriktssenteret har utviklet ulike satsninger som har som mål om å bistå distriktskommuner med deres samfunnsutvikling i kommunen. I spørreundersøkelsen har vi kartlagt hvor mange av respondentene som er kjent med om deres kommune hadde deltatt i noen av Distriktssenterets satsninger. Satsningene det ble spurt om inkluderte Byregionprogrammet, Aldersvennlige boliger og bomiljø i distriktene, Veiledningspiloten og Distriktskommunene 3.0. Figur 7 viser fordelingen av besvarelsene til respondentene i undersøkelsen, og viser svarfrekvens i absolutte tall. Av de fire programmene er det flest kommuner som har deltatt i Byregionprogrammet, noe som er naturlig ettersom langt flere kommuner deltok i dette, enn de øvrige programmene.

Figur 7 «Har din kommune deltatt i noen av følgende av Distriktssenterets satsinger?», flere valg mulig, i absolutte tall (n=300).

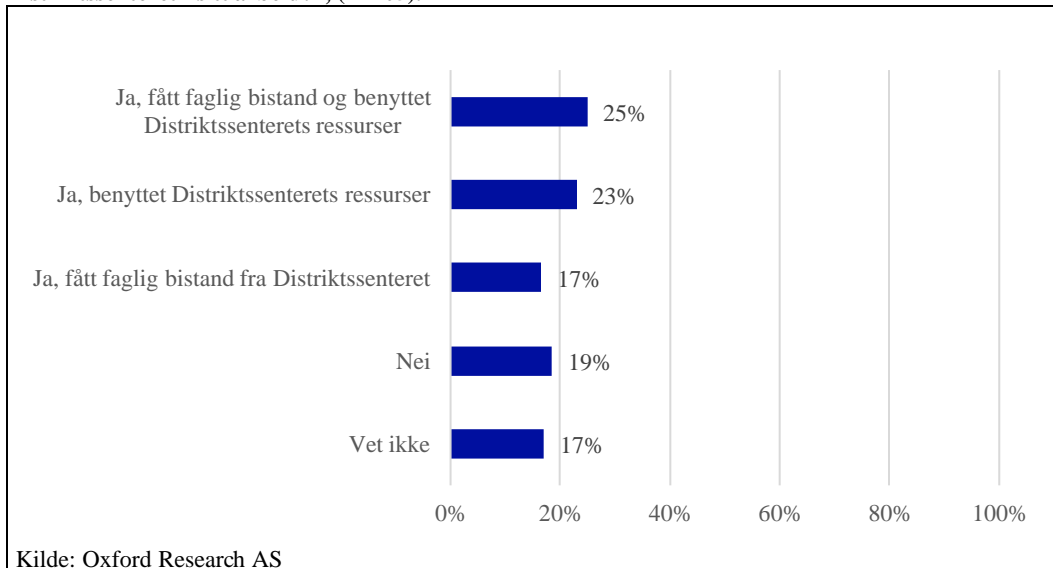

Et interessant trekk ved kommunenes deltakelse er at vi finner signifikante forskjeller mellom kommunene i sentralitetsklasse 5 og 6. Flere av kommunene i sentralitetsklasse 6 har deltatt i en av Distriktssenterets satsinger enn kommunene i sentralitetsklasse 5. Dette virker rimelig gitt at programmene har et enda sterkere fokus på å nå de aller minst sentrale kommunene.

4.2.3 Bruk av ressurser og faglig bistand

I spørreundersøkelsen ble det inkludert et spørsmål om respondentens kommune benyttet Distriktssenterets ressurser eller fått faglig bistand fra Distriktssenteret i sitt arbeid. Resultatene på dette spørsmålet er presentert i Figur 8. Det er aller flest kommuner som har fått både faglig bistand og benyttet Distriktssenterets ressurser (25 prosent). I tillegg har 23 prosent bare benyttet Distriktssenterets ressurser (23 prosent) og 19 prosent bare fått faglig bistand. Blant de som har svart er det 19 prosent som ikke har benyttet Distriktssenterets ressurser eller tjenester (19 prosent). Dette viser at det blant de som kjenner til Distriktssenteret er rundt to tredjedeler som har benyttet senteret sitt tilbud.

Figur 8 «Har kommunen benyttet Distriktssenterets ressurser eller fått faglig bistand fra Distriktssenteret i sitt arbeid?», (n=205).

4.2.4 Hvem bruker og bruker ikke Distriktssenteret?

For å få et nærmere innblikk i hvilke kommuner som både bruker og ikke bruker Distriktssenteret sitt tilbud, har vi diskutert dette i intervjuene med de ulike fylkeskommune. Gjennomgående er det slik at det er stor variasjon i bruken, og i det videre går vi nærmere inn på hva dette kan skyldes.

Hvilke kommuner bruker Distriktssenteret mest?

Intervjuene avdekker at det er de mest aktive og «flinkeste» kommunene som bruker Distriktssenteret mest. Disse kommunene har stort sett en bedre økonomisk situasjon og en større kompetansebredde i administrasjonen. Det er imidlertid også slik at det er noen kulturelle trekk som har stor betydning:

- Kommunenes overordnede kultur for utvikling og innovasjon har stor betydning for bruken. I Rogaland er det for eksempel slik at både Utsira og Kvitsøy er aktive brukere av Distriktssenteret selv om de er blant de aller minste kommunene. Begge disse kommunene er preget av en kommuneadministrasjon som ønsker kontinuerlig utvikling, og som kobler seg opp mot relevante aktører som kan tilføre dem noe.
- Enkeltansattes personlige egenskaper og engasjement. En del kommuner har kompetente personer med et sterkt engasjement. Disse tar selv initiativ til bruk av Distriktssenterets ressurser og deltakelse i ulike programmer. Dette skjer i stor grad uavhengig av ressursituasjonen.
- Personlig engasjement fra ordfører. I en del kommuner har for eksempel ordfører aktiv rolle i næringsutviklingsarbeidet, noe som kan «smitte» over i et ønske om å bruke Distriktssenterets ressurser i arbeidet.

Hvilke kommuner bruker Distriktssenteret minst?

De fleste fylkeskommune er enige i at det er de kommunene som har det største behovet for Distriktssenterets ressurser som bruker dem minst. Mange av disse kommunene har både en utfordrende ressursituasjon, mangel på administrativ kapasitet, kompetanseutfordringer og blir sittende mye alene. Det kanskje mest avgjørende er likevel ulike kulturelle trekk:

- Kommunene har en lite utbredt kultur for utvikling og innovasjon, og er i stor grad driftsorienterte. Dette fører til at man blir seg selv nok, og ikke anvender Distriktssenterets tilbud. Det er vanskelig å finne noe systematikk knyttet til hvilke kommuner dette er.
- Lavt engasjement og kompetanseutfordringer blant enkeltansatte fører til lite bruk. I kommuner med stort kompetansegjennomtrekk blir det også vanskelig å få til en aktiv bruk.
- Lavt personlig engasjement fra ordfører. Dette gjør det særlig vanskeligere å delta i ulike større satsinger.

I tillegg til disse forholdene er det flere fylkeskommuner som antyder at nærhet til Distriktssenterets avdelinger har en viss betydning. Flere fylkeskommuner påpeker at det er en ekstra gevinst ved nærhet. Det gir både større grad av kjennskap og utvikling av relasjoner til senterets ansatte, noe som fører til mer bruk.

Et annet tilleggsmoment som spiller inn, er også hvilke øvrige utviklingsaktører og hjelpere som kommunene kan benytte seg av. Noen velger å bruke disse i stedet for Distriktssenterets ressurser. Et eksempel som Agder fylkeskommune trekker frem er at Bygland kommune har valgt å bruke DOGA og deres GNIST-program.

Fylkeskommunene har i liten grad noen konkrete forslag til hva man kan gjøre for å nå de kommunene som bruker Distriktssenteret lite. Fylkeskommunene har selv de samme utfordringene med å involvere disse kommunene aktivt i sine initiativ og i sitt arbeid med lokalsamfunnsutvikling. Flere informanter fra fylkeskommunene peker på at det er ønskelig med et tettere samarbeid med Distriktssenteret for å komme fram til gode tilnærminger for hvordan man kan nå ut til kommunene.

4.3 Fagområder respondentene er mest involvert i

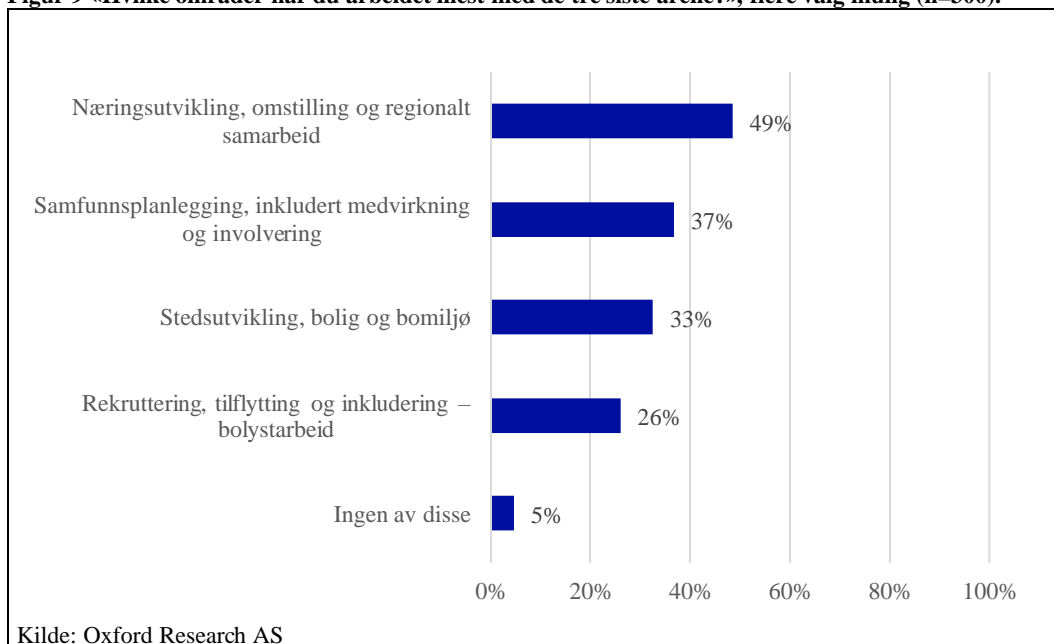
Distriktssentrets arbeider innenfor en rekke fagområder. Slik det påpekes i strategien for 2021 – 2025 er dette grunnmuren i arbeidet deres og dekker kunnskap på en rekke områder som kommunene har bruk for i deres utviklingsarbeid.¹⁰ I denne rapporten er

¹⁰ Distriktssenteret. (2021). Strategi 2021 – 2025. <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2021/01/Distriktssenteret-Strategi-2021-2025.pdf>

fagområdene gruppert i fire hovedfagområder basert på en inndeling Distriktssenteret selv gjorde i forbindelse med brukerundersøkelsen fra 2019.¹¹ Dette delkapittelet belyser hvilke fagområder respondentene selv oppgir at de har jobbet mest med de siste tre årene.

Respondentene hadde mulighet til å krysse av for flere fagområder.¹² Figur 9 viser fordelingen av besvarelsene, presentert som absolutte tall. Næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid utgjorde den største andelen i utvalget (n=194). Den laveste andelen var de som hadde jobbet mye med rekruttering, tilflytting og inkludering (n=104), men dette utgjør fortsatt en tredjedel av utvalget. 19 respondenter rapporterte at de ikke hadde jobbet med noen av disse fagområdene, og dermed ble de rutet videre i spørreskjemaet uten å få spørsmål relatert til disse fagområdene. Sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019 ser vi ingen endring i hvilke fagområder utvalget jobber mest med.

Figur 9 «Hvilke områder har du arbeidet mest med de tre siste årene?», flere valg mulig (n=300).

¹¹ I tillegg inngår et femte hovedfagområde knyttet til prosessledelse, kobler og fasilitator. Arbeidet med dette fagområdet omtales videre knyttet til de fire andre hovedfagområdene.

¹² Denne avkrysningen ble brukt som et rutingspørsmål i spørreundersøkelsen slik at kun de som hadde arbeidet mye med ulike fagområder fikk spørsmål relatert til disse fagområdene.

4.4 Distriktssenterets bidrag på de fire hovedfagområdene

I dette delkapittelet går vi nærmere inn på de fire hovedområdene. Vi belyser blant annet bruken av ressurser og kompetanse, hva ressursene har bidratt til og betydningen for kommunene av Distriktssenterets arbeid innenfor det enkelte hovedområde.

4.4.1 Næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid

Næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid er viktig for mange kommuner, og er et fagområde som Distriktssenteret har jobbet med helt siden oppstarten. Dette gjenspeiler seg også i spørreundersøkelsen. Det er aller flest respondenter (194 stykker) som har svart på spørsmålene på dette feltet, og i tillegg til næringssjefene/næringskonsulentene består de øvrige svargiverne først og fremst av ordførere og kommunedirektører.

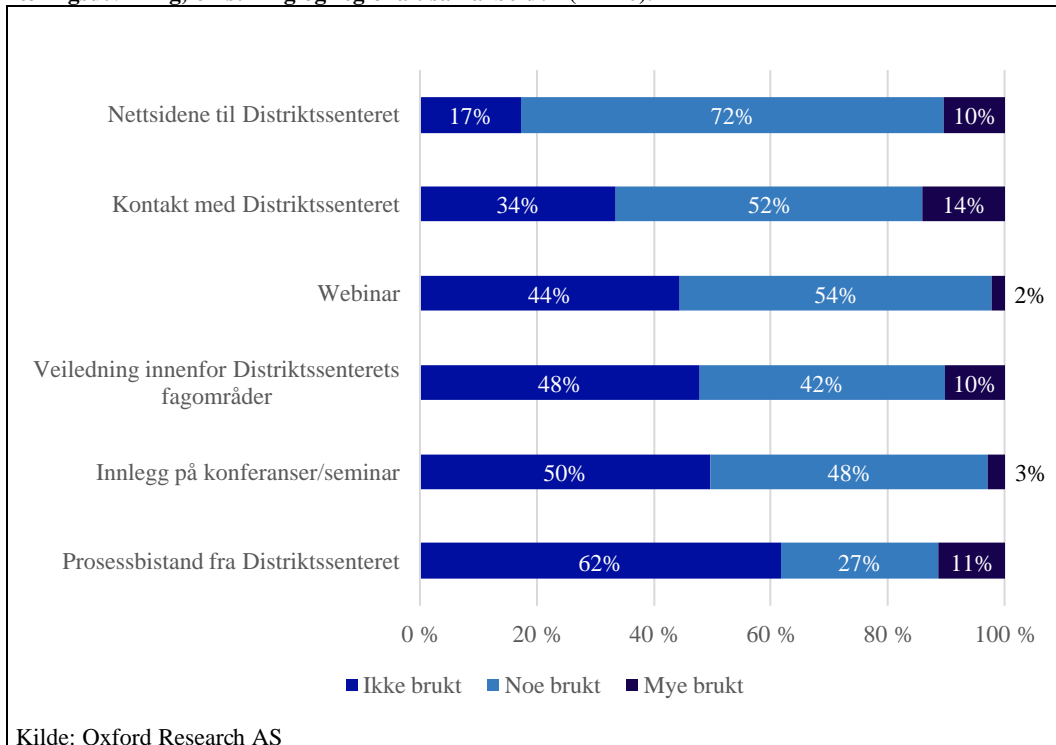
Bruk av Distriktssenterets ressurser

Distriktssenteret tilbyr et bredt spekter av ressurser som kommunene kan bruke i arbeidet på feltet. Som det framgår av Figur 10 er det få kommuner som har brukt ressursene mye, men mange som har brukt dem noe. En viktig medvirkende årsak til dette er at det også finnes en rekke andre aktører som også jobber med næringsutvikling, blant annet Innovasjon Norge, fylkeskommunen og ulike næringshager. Det gjør at det at Distriktssenteret kanskje ikke blir den aktøren man henvender seg til først, men snarere bruker som et supplement. Slik Oxford Research vurderer det, fører dette til et behov for at Distriktssenteret både diskuterer:

- Hvordan man i størst grad kan utgjøre en forskjell på feltet, det vil si bidra til at effekten av ressursene som disponeres.
- Hvordan man i størst mulig grad kan skape komplementariteter med andre aktører og virkemidler på feltet. Hvordan kan man oppnå gjensidig forsterkning og bidra til såkalt kjedet samspill (et virkemiddel gir større effekt dersom det tidsmessig kommer før eller etter annet virkemiddel).

Dersom man går konkret inn på bruken av Distriktssenterets ulike ressurser i arbeidet med «næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid», er det slik at aller flest har brukt nettsidene i noe og stor grad (82 prosent). Deretter følger kontakt med Distriktssenteret (66 prosent), webinar (56 prosent), veiledning (52 prosent) og innlegg på seminar/konferanse (51 prosent). Innen hver av disse ressursene ligger bruken i stor grad i intervallet fra 14 til 2 prosent.

Figur 10 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid?» (n=140).

I sammenligning med brukerundersøkelsen fra 2019 ser vi at det jevnt over har vært en økning i bruken av Distriktssenterets ressurser i arbeidet med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid:

- Andelen som har brukt nettsidene noe har økt med 8 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har noe kontakt med Distriktssenteret har økt med 18 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har mye kontakt, har økt 11 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har deltatt på webinar i regi av Distriktssenteret har økt med 44 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har mottatt noe veiledning har økt med 14 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har deltatt på konferanser/seminar i regi av Distriktssenteret har hatt en nedgang på 6 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har fått noe prosessbistand fra Distriktssenteret har økt med 7 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har fått mye prosessbistand har økt med 10 prosentpoeng siden 2019.

Som vi har påpekt i kapittel 4.2.1 så kan det være en rekke mulige forklaringer på hvorfor vi ser forskjeller i resultatene fra brukerundersøkelsen i 2019 og årets undersøkelse. En mulig forklaring kan knytte seg til at årets undersøkelse ikke retter seg mot kommunene i

sentralitetsklasse 4. Utelatelsen av disse kommunene kan ha et utslag på resultatene for dette spørsmålet.

Imidlertid peker også intervjuene med fylkeskommunene på noen mulige forklaringer. Flere informanter trekker frem at de opplever at Distriktssenterets portefølje av tjenester, tilbud og ressurser har blitt bredere i løpet av de Distriktssenterets levetid. Dette får utslag i at flere distriktskommuner benytter kompetansen og finner flere relevante ressurser som de kan benytte seg av. Enkelte informanter trekker også frem at Distriktssenteret har blitt dyktigere i arbeidet med å gjøre tjenestene og tilbudene sine mer «praksisnære», noe som bidrar til at kommunene i større grad kan anvende ressursene i sitt daglige arbeid.

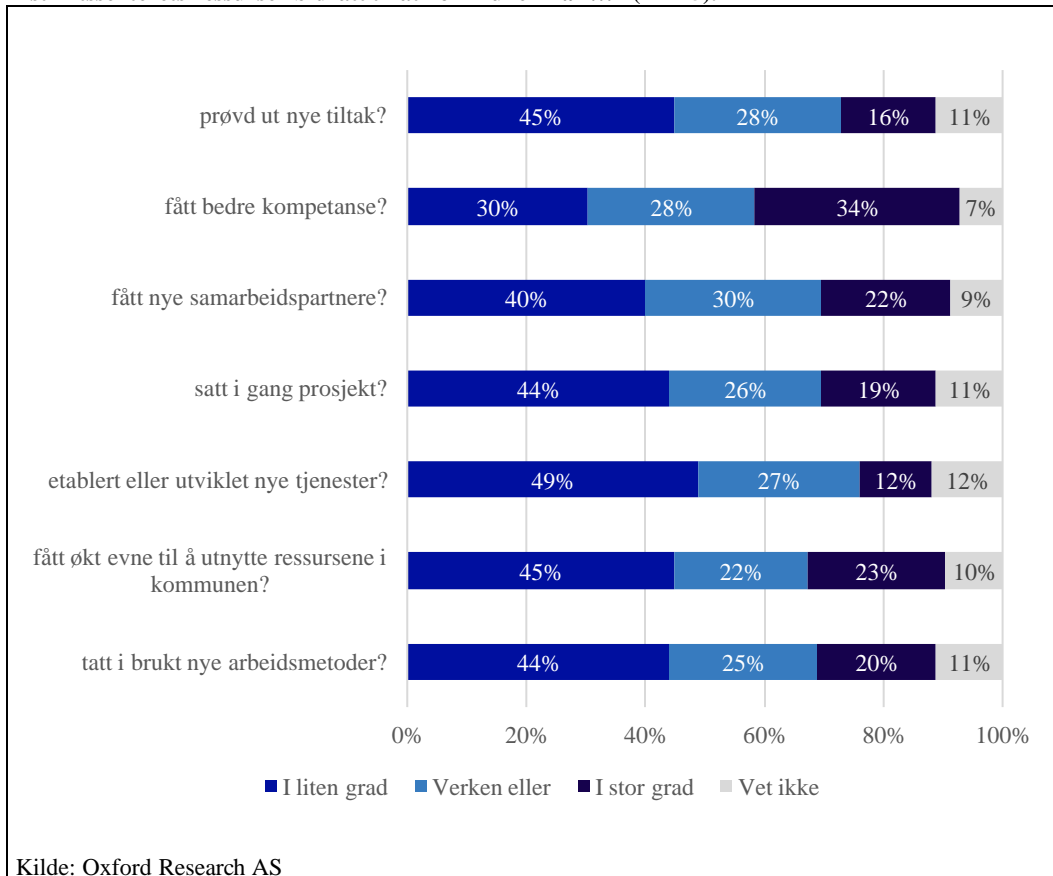
Den kanskje viktigste forklaringen på den positive økningen skyldes trolig Covid19-pandemien. Etter som mye av Distriktssenterets tjenester, tilbud og ressurser er tilgjengelig digitalt medfører dette at ressursene også lett kan brukes i perioder med nedstengning og utstrakt fjernarbeid.

Distriktssenteret sitt bidrag til brukereffekter

Målet med Distriktssenterets ressurser er selvsagt at de skal bidra til at kommunen gjør ting annerledes eller setter i verk nye tiltak. I Figur 11 viser vi hva Distriktssenterets ressurser har bidratt til. Resultatene viser at Distriktssenteret i størst grad har bidratt til at kommunene har fått bedre kompetanse (34 prosent i stor grad). Deretter er bidraget størst når det gjelder at kommunene har fått økt evne til å utnytte ressursene (23 prosent i stor grad) og fått nye samarbeidspartnere (22 prosent i stor grad). Samlet sett innebærer det at bidragene er størst knyttet til dimensjoner som alle kan sies å handle om ulike former for atferdsendringer. Dette er positivt ettersom dette gir kommunene et bedre fundament for næringsutviklingsarbeidet på sikt.

Et annet hovedtrekk ved resultatene er at det er flest som oppgir at kommunen i liten grad har fått et konkret bidrag av Distriktssenterets ressurser. Med unntak av bedre kompetanse, ligger andelen som oppgir bidrag i liten grad på de ulike områdene i intervallet fra 40 til 49 prosent. Dette er ikke overraskende gitt at Distriktssenteret har begrenset med ressurser på feltet og at kommunene først og fremst har brukt ressursene i noe grad jf. figur 11. Det mest interessante spørsmålet blir dermed om det er et rimelig nytte/kostnadsforhold her. Dette er noe som brukerundersøkelsen ikke kan gi et fullgodt svar på, men som blir viktig å diskutere nærmere i ledergruppen. Diskusjonen bør ha et bredt perspektiv, det vil også ta inn over seg de andre fagområdene som Distriktssenteret jobber med. Blant annet er det nødvendig å fortsette den kontinuerlige diskusjonen av eventuelle avhengigheter og synergieffekter mellom de ulike fagområdene.

Figur 11 «I arbeidet med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...» (n=125).

Sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019 kan vi se at Distriktssenterets ressurser har bidratt i en større grad i arbeid med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid i kommunene.

- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til utprøving av nye tiltak har økt med 12 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til å øke kompetansen har steget med 21 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til nye samarbeidspartnere har økt med 18 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til igangsetting av prosjekt har økt med 14 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til etablering eller utvikling av nye tjenester har økt med 12 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til økt evne til ressursutnyttelse i kommunen har steget med 19 prosentpoeng siden 2019.

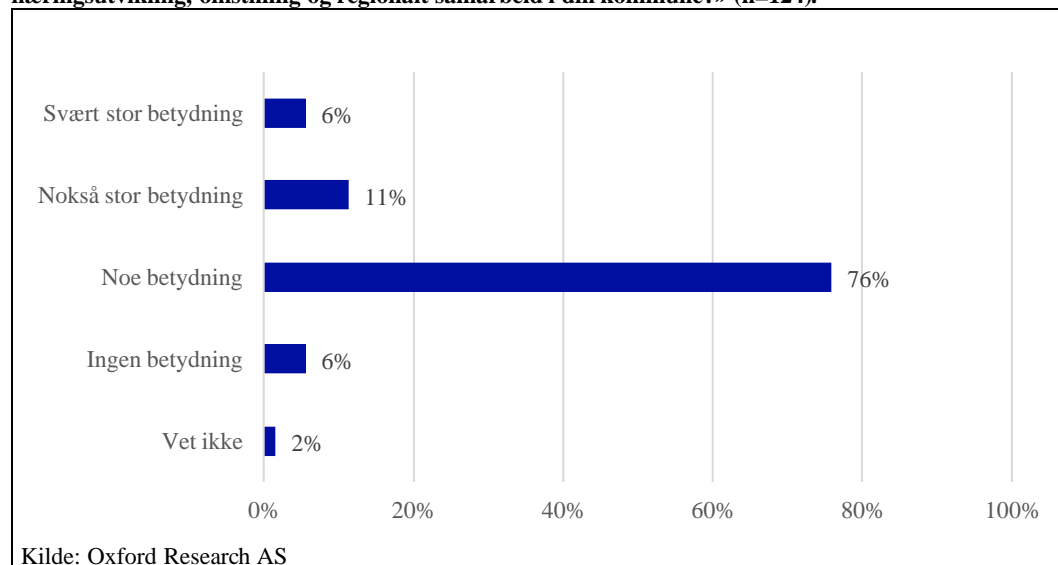
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har ført til at kommunen tar i bruk nye arbeidsmetoder har økt med 16 prosentpoeng siden 2019.

Noen mulige forklaringer til forskjellene i resultatene mellom brukerundersøkelsen i 2019 og årets brukerundersøkelse gikk vi nærmere inn på i kapittel 4.2.1.

Kunnskapen fra Distriktssenteret sin samlede betydning

Som det vises i Figur 12 har kunnskapen fra Distriktssenteret primært noe betydning (76 prosent), mens den har svært stor betydning for 6 prosent og nokså stor betydning for 11 prosent). Disse resultatene virker rimelige gitt omfanget på innsatsen.

Figur 12 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid i din kommune?» (n=124).

4.4.2 Rekruttering, tilflytting og inkludering – bolystarbeid

For å skape attraktive steder er det viktig å jobbe med bostedsattraktivitet¹³. I Distriktssenterets arbeid har dette manifestert seg gjennom at man over lang tid har jobbet med fagområder som er direkte relatert til «rekruttering, tilflytting og inkludering – bolystarbeid».

Bruk av Distriktssenterets ressurser

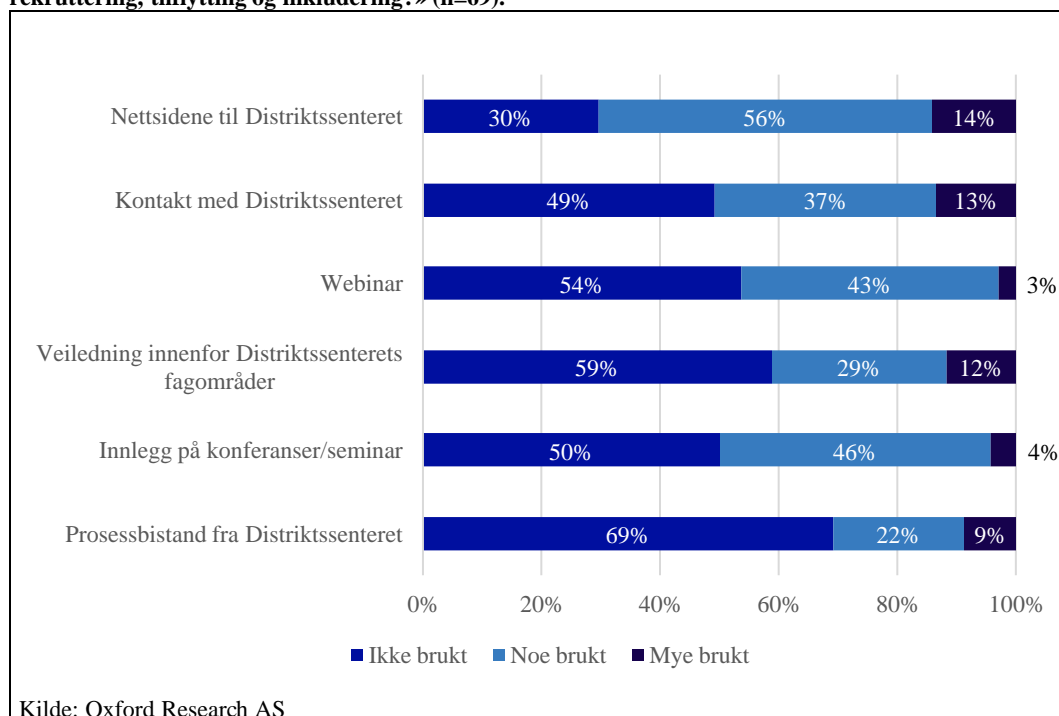
Som det vises i Figur 13 er det også på dette fagområdet få kommuner som har brukt ressursene mye, men mange som har brukt dem noe. Det er aller flest som har brukt nettsidene i noe og stor grad (70 prosent). Deretter er bruksomfanget svært likt mellom kontakt med Distriktssenteret (50 prosent), innlegg på seminar/konferanse (50 prosent) og

¹³ <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2019/05/Programteori-for-attraktivitet.pdf>

webinar (46 prosent). Innen hver av disse ressursene ligger bruken i stor grad i intervallet fra 14 til 4 prosent.

Distriktssenterets veiledningsressurser har ikke blitt brukt av 59 prosent av respondentene. Dette er noe urovekkende, gitt at det utenom fylkeskommunene, er få andre aktører som har behovene til kommunene i sentraltetsområde 5 og 6 i ryggmargen. Oxford Research mener det er behov for å se nærmere på hvordan Distriktssenteret sammen med fylkeskommunene og andre aktører (f.eks. IMDI) kan styrke innsatsen på dette området. Intervjuene med fylkeskommune avdekker at de gjerne ønsker Distriktssenterets bidrag her, og da særlig sørge for veiledning som også sprer god praksis fra andre kommuner rundt om i landet.

Figur 13 Figur 8 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med rekruttering, tilflytting og inkludering?» (n=69).

I sammenligning med brukerundersøkelsen fra 2019 ser vi at det jevnt over har vært en økning i bruken av Distriktssenterets ressurser i arbeidet med rekruttering, tilflytting og inkludering:

- Andelen som har brukt nettsidene mye har økt med 14 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har noe kontakt med Distriktssenteret har økt med 17 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har mye kontakt, har økt 13 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har deltatt på webinar i regi av Distriktssenteret har økt med 38 prosentpoeng siden 2019.

- Andelen som har mottatt noe veiledning har økt med 9 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har mottatt mye veiledning har økt med 12 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har deltatt på konferanser/seminar i regi av Distriktssenteret har holdt seg stabil siden 2019.
- Andelen som har fått noe prosessbistand fra Distriktssenteret har økt med 7 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har fått mye prosessbistand har økt med 10 prosentpoeng siden 2019.

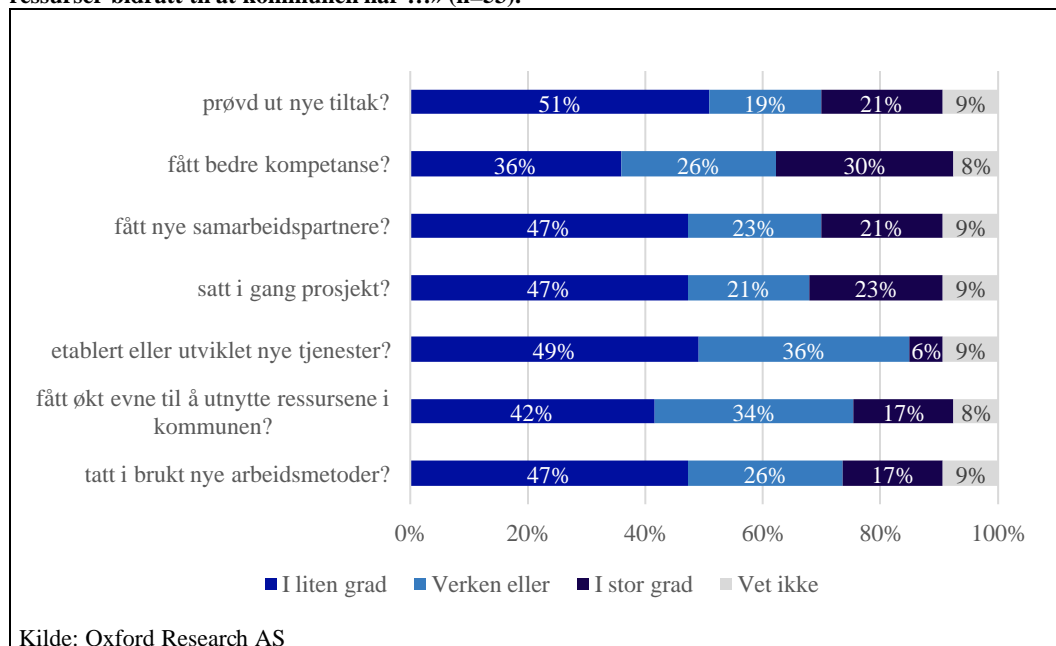
Noen mulige forklaringer til forskjellene i resultatene mellom brukerundersøkelsen i 2019 og årets brukerundersøkelse gikk vi nærmere inn på i kapittel 4.2.1.

Distriktssenteret sitt bidrag til brukereffekter

I Figur 14 viser vi hva Distriktssenterets ressurser har bidratt til. Som på næringsområdet har organisasjonen har i størst grad bidratt til at kommunene har fått bedre kompetanse (30 prosent i stor grad). På de neste plassene følger at Distriktssenteret har bidratt til å sette i gang nye prosjekter (23 prosent i stor grad) og bidratt til nye samarbeidspartnere (21 prosent i stor grad).

Sett under ett er annet sentralt trekk ved resultatene at det er flest som oppgir at kommunen i liten grad har fått et konkret bidrag av Distriktssenterets ressurser. Med unntak av bedre kompetanse, ligger andelen som oppgir bidrag i liten grad på de ulike områdene i intervallet fra 42 til 51 prosent. Dette er rimelig gitt Distriktssenters måte å jobbe på området og at kommunene først og fremst har brukt ressursene i noe grad.

Figur 14 «I arbeidet med rekruttering, tilflytting og inkludering, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...» (n=53).

Sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019 kan vi se en betydelig økning i andelen respondenter som oppgir at Distriktssenteret har bidratt i arbeid med rekruttering, tilflytting og inkludering i kommunene.

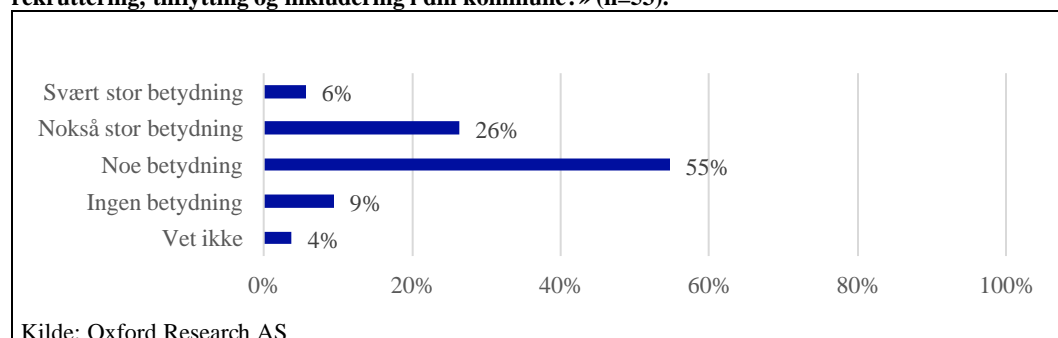
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til utprøving av nye tiltak har økt med 19 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til å øke kompetansen har økt med 24 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til nye samarbeidspartnere har økt med 19 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til igangsetting av prosjekt har økt med 20 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til etablering eller utvikling av nye tjenester har økt med 34 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til økt evne til ressursutnyttelse i kommunen har steget med 15 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har ført til at kommunen tar i bruk nye arbeidsmetoder har økt med 14 prosentpoeng siden 2019.

Noen mulige forklaringer på forskjellene i resultatene mellom brukerundersøkelsen i 2019 og årets brukerundersøkelse gikk vi nærmere inn på i kapittel 4.2.1.

Kunnskapen fra Distriktssenteret sin samlede betydning

Som det illustreres i Figur 15 har kunnskapen fra Distriktssenteret primært noe betydning (55 prosent), mens den har svært stor betydning for 6 prosent og nokså stor betydning for 26 prosent. Dette viser at Distriktssenterets kunnskap på dette feltet har større betydning enn på næringsfeltet. En medvirkende årsak til dette er trolig at det er færre andre miljøer som besitter den kunnskapen som Distriktssentret har, noe som gjør dem til en god støttespiller.

Figur 15 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med rekruttering, tilflytting og inkludering i din kommune?» (n=53).

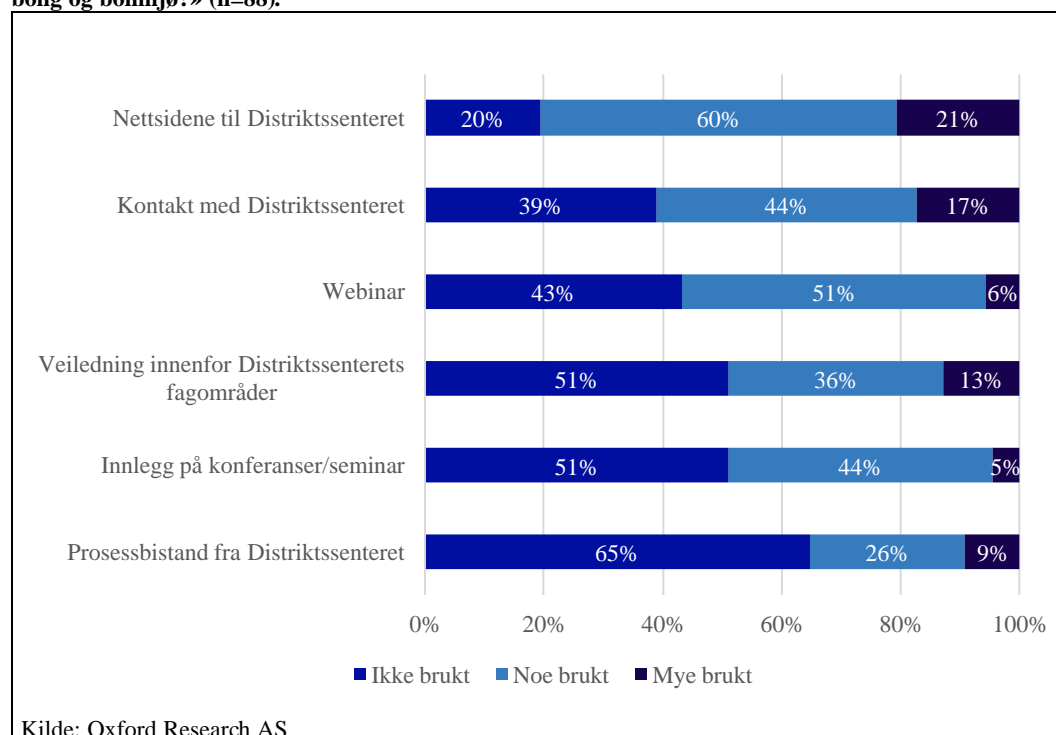
4.4.3 Stedsutvikling, bolig og bomiljø

Stedsutvikling handler om tilrettelegging og utforming av lokalsamfunnet slik at det bl.a. skaper et variert boligtilbud og bomiljø som innbyggerne i distriktene vil ha. Dette er et av de viktigste fagområdene Distriktssenteret jobber med, og vi ser at dette også er et fagområde som respondentene i spørreundersøkelsen har jobbet mye med. 130 respondenter har krysset av at de har jobbet mye med dette fagfeltet i deres kommuner de siste tre årene.

Bruk av Distriktssenterets ressurser

Kommunerepresentanter rapporterer også her at nettsidene til Distriktssenteret er den ressursen de bruker mest i arbeidet med stedsutvikling, boligtilbud og bomiljø (81 prosent svarer «noe» eller «mye brukt»), etterfulgt av kontakt med Distriktssenteret (61 prosent). Deretter blir også webinarer i brukt i noe eller stor grad (57 prosent). Også i dette fagområdet ser vi at kommunene i mindre grad bruker prosessbistand fra Distriktssenteret i sitt arbeid med stedsutvikling, bolig og bomiljø.

Figur 16 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med stedsutvikling, bolig og bomiljø?» (n=88).

I sammenligning med brukerundersøkelsen fra 2019 ser vi at det jevnt over har vært en økning i bruken av Distriktssenterets ressurser i arbeidet med stedsutvikling, bolig og bomiljø:

- Andelen som har brukt nettsidene mye har økt med 14 prosentpoeng siden 2019.

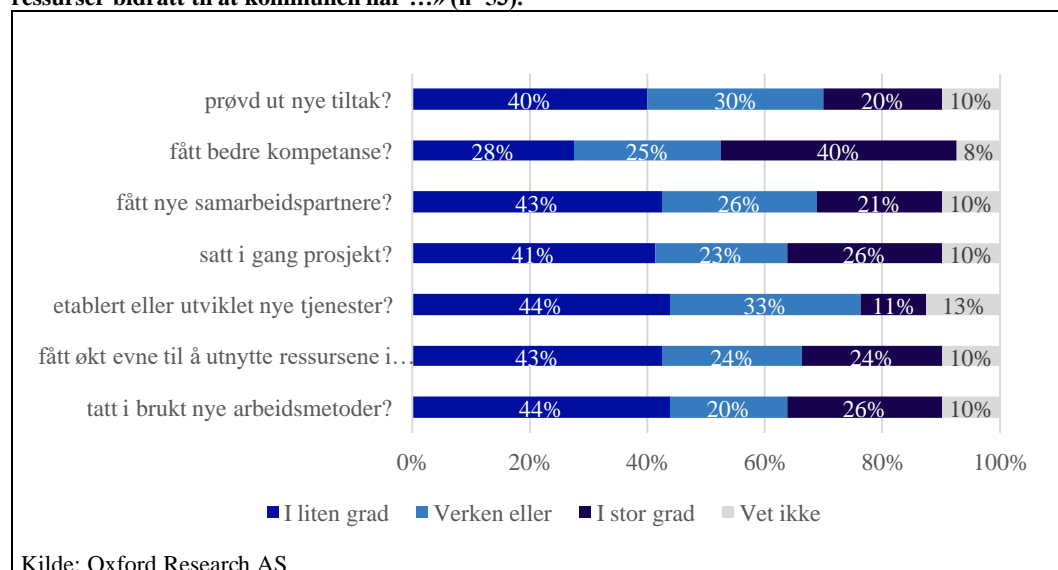
- Andelen som har noe kontakt med Distriktssenteret har økt med 19 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har mye kontakt, har økt med 15 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har deltatt på webinar i regi av Distriktssenteret har økt med 38 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har mottatt noe veiledning har økt med 20 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har mottatt mye veiledning har økt med 11 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har deltatt på konferanser/seminar i regi av Distriktssenteret har hatt en nedgang på 10 prosentpoeng siden 2019. Dette er en naturlig av Covid19-pandemien.
- Andelen som har fått noe prosessbistand fra Distriktssenteret har økt med 16 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har fått mye prosessbistand har økt med 9 prosentpoeng siden 2019.

Noen mulige forklaringer på forskjellene i resultatene mellom brukerundersøkelsen i 2019 og årets brukerundersøkelse gikk vi nærmere inn på i kapittel 4.2.1.

Distriktssenteret sitt bidrag til brukereffekter

Figur 17 viser hvordan Distriktssenterets ressurser har bidratt til at kommunene gjør ting annerledes eller setter i verk nye tiltak. 40 prosent har rapportert om at Distriktssenteret har i stor grad bidratt til at kommunene har fått bedre kompetanse, og 26 prosent har rapportert om at Distriktssenteret har bidratt til nye prosjekter og nye arbeidsmetoder i kommunen. Distriktssenteret har i mindre grad bidratt til at kommunene har etablert eller utviklet nye tjenester (77 prosent «i liten grad» eller «verken eller»).

Figur 17 «I arbeidet med stedsutvikling, bolig og bomiljø, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...» (n=53).

Sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019 kan vi se en betydelig økning i andelen respondenter som oppgir at Distriktssenteret har bidratt i arbeid med stedsutvikling, bolig og bomiljø i kommunene.

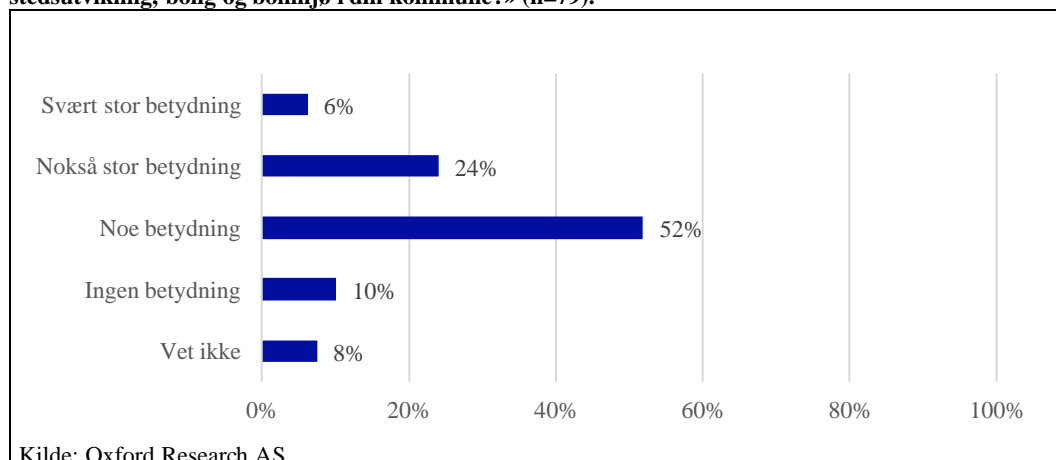
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til etablering eller utvikling av nye tjenester har økt med 19 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til å øke kompetansen har økt med 29 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som i stor grad har fått nye samarbeidspartnere har økt med 18 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til igangsetting av prosjekt har økt med 23 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som i stor grad har etablert eller utviklet nye tjenester har økt med 8 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til økt evne til ressursutnyttelse i kommunen har steget med 19 prosentpoeng siden 2019.

Noen mulige forklaringer på forskjellene i resultatene mellom brukerundersøkelsen i 2019 og årets brukerundersøkelse gikk vi nærmere inn på i kapittel 4.2.1.

Kunnskapen fra Distriktssenteret sin samlede betydning

Figur 18 viser hvordan respondentene har besvart om den samlede betydningen av Distriktssenterets kunnskap. Distriktssenterets kunnskap blir rapportert til å ha betydning i arbeidet med stedsutvikling, bolig og bomiljø. 6 prosent rapporterer «svært stor betydning», 24 prosent rapporterer «nokså stor betydning» og 52 prosent rapporterer i «noe betydning». Få rapporterer at Distriktssenteret ikke har hatt noen betydning (10 prosent). Dette er noe høyere enn de overnevnte fagområdene.

Figur 18 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med stedsutvikling, bolig og bomiljø i din kommune?» (n=79).

4.4.4 Samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering

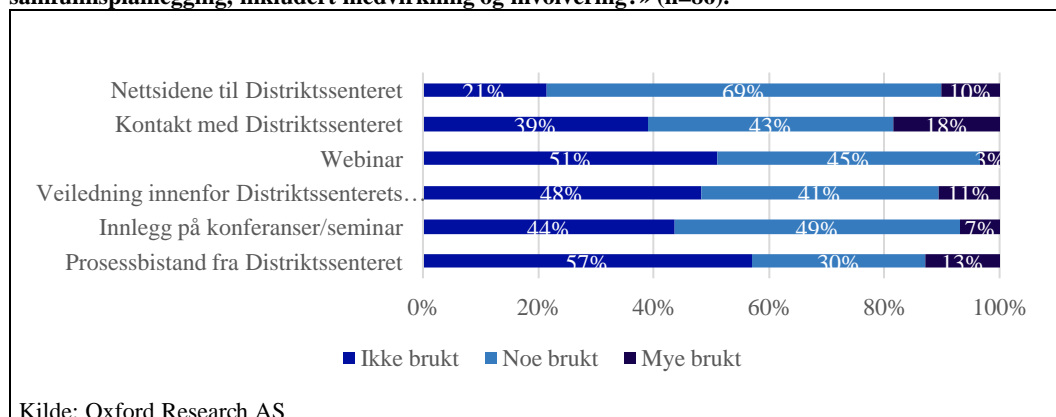
Samfunnsplanlegging er et sentralt moment i kommunenes arbeid med samfunnsutviklingen. Og samfunnsplanleggingen er, slik Distriktssenteret selv påpeker det, nært knyttet til arbeidet med kommuneplanen.¹⁴ Å ha oppdaterte samfunns- og arealdeler bidrar til å gi retning og synliggjøre prioriteringer i kommunenes utviklingsarbeid. Distriktssenteret tilbyr en rekke ressurser som omhandler arbeidet med, og metoder for samfunnsplanlegging, herunder ulike prosesser som sikrer innbyggerinvolvering- og medvirkning. I tillegg er flere av deres satsinger spesifikt innrettet for å hjelpe kommuner i arbeidet med samfunnsplanleggingen. I dette delkapittelet går vi nærmere inn på hva brukerne forteller om bruken av Distriktssenterets ressurser knyttet til fagområdet.

Bruk av Distriktssenterets ressurser

Respondentene ble bedt om å vurdere hvor mye de har brukt ulike ressurser i sitt arbeid med samfunnsplanleggingen. Figur 19 viser den samme tendensen som i de foregående delkapitlene, det er få kommuner som har brukt ressursene mye, men mange som har brukt dem noe.

Den største andelen av respondentene oppgir at ressursene som er noe eller mye brukt er nettsidene til Distriktssenteret (79 prosent). Deretter følger kontakt med Distriktssenteret (61 prosent), innlegg på konferanser/seminar (56 prosent) og veiledning (52 prosent). Innen hver av ressurs-kategoriene ligger andelen som oppgir at ressursene er mye brukt i intervallet fra 18 til 3 prosent. Det er interessant å merke seg at de to ressursene som er mye brukt er kontakt med Distriktssenteret (18 prosent) og prosessbistand fra Distriktssenteret (13 prosent).

Figur 19 «Hvor mye har du brukt Distriktssenterets følgende ressurser i ditt arbeid med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering?» (n=86).

¹⁴ Se f.eks. <https://distriktssenteret.no/fagomrader/samfunnsplanlegging/>

I sammenligning med brukerundersøkelsen fra 2019 ser vi at det jevnt over har vært en økning i bruken av Distriktssenterets ressurser i arbeidet med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering:

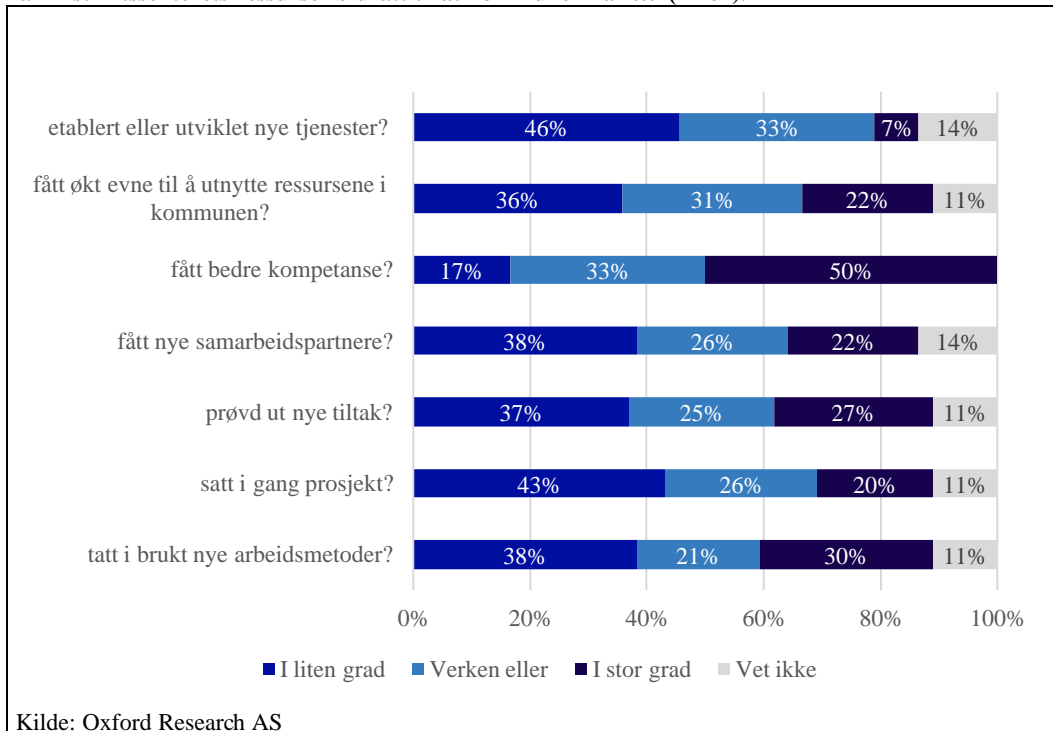
- Andelen som ikke har brukt nettsidene har hatt en nedgang på 14 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har noe kontakt med Distriktssenteret har økt med 22 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har mye kontakt, har økt med 15 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har deltatt på webinar i regi av Distriktssenteret har økt med 42 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har mottatt noe veiledning har økt med 26 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har mottatt mye veiledning har økt med 9 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som ikke har deltatt på konferanser/seminar i regi av Distriktssenteret har hatt en nedgang på 7 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som har fått noe prosessbistand fra Distriktssenteret har økt med 16 prosentpoeng siden 2019. Andelen som har fått mye prosessbistand har økt med 12 prosentpoeng siden 2019.

I kapittel 4.2.1 presenter vi noen mulige forklaringer på forskjellene i resultatene mellom brukerundersøkelsen i 2019 og årets brukerundersøkelse.

Distriktssenteret sitt bidrag til brukereffekter

Figur 20 viser hvordan Distriktssenterets ressurser har bidratt til at kommunene gjør ting annerledes eller setter i verk nye tiltak i arbeidet med samfunnsplanlegging. 50 prosent har rapportert om at Distriktssenteret har i stor grad bidratt til at kommunene har fått bedre kompetanse, og 30 prosent har rapportert om at Distriktssenteret har bidratt til nye arbeidsmetoder i kommunen. 27 prosent av respondentene oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til utprøving av nye tiltak i knyttet til samfunnsplanlegging. Respondentenes svar indikerer videre at Distriktssenteret i mindre grad har bidratt til at kommunene har etablert eller utviklet nye tjenester (79 prosent «i liten grad» eller «verken eller»).

Figur 20 «I arbeidet med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering, i hvilken grad har Distriktssenterets ressurser bidratt til at kommunen har ...»(n=81).

Sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019 kan vi se en økning i andelen respondenter som oppgir at Distriktssenteret har bidratt i arbeid med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering i kommunene.

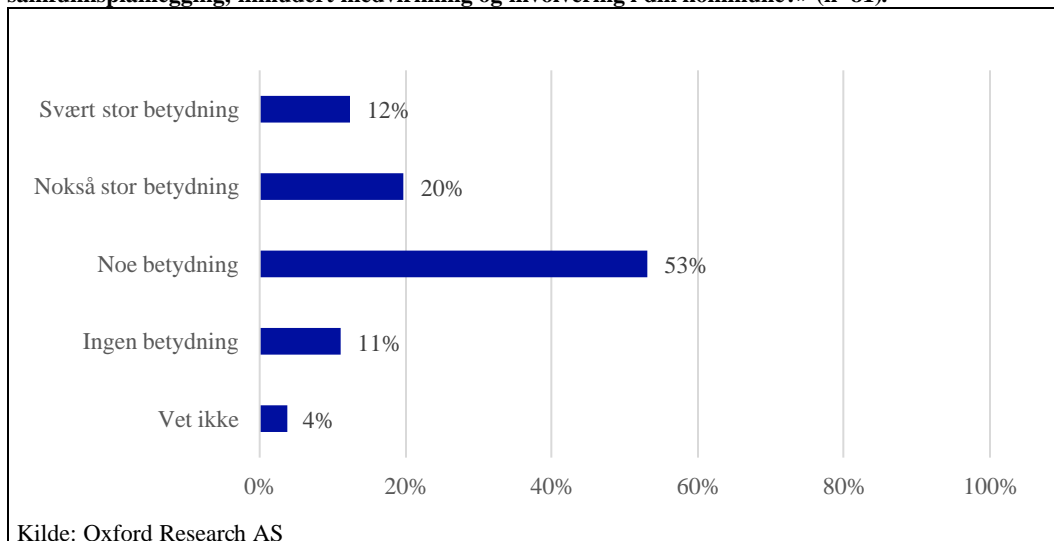
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til etablering eller utvikling av nye tjenester har økt med 6 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til å utnytte ressursene i kommunen har økt med 21 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til å øke kompetansen har økt med 42 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til nye samarbeidspartnere har økt med 21 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til utprøving av nye tiltak har økt med 23 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til igangsetting av prosjekt har økt med 17 prosentpoeng siden 2019.
- Andelen som oppgir at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til bruken av nye arbeidsmetoder har økt med 27 prosentpoeng siden 2019.

Noen mulige forklaringer på forskjellene i resultatene mellom brukerundersøkelsen i 2019 og årets brukerundersøkelse gikk vi nærmere inn på i kapittel 4.2.1.

Kunnskapen fra Distriktssenteret sin samlede betydning

Figur 21 viser hvordan respondentene har besvart om den samlede betydningen av Distriktssenterets kunnskap i arbeidet med samfunnsplanlegging. 12 prosent av respondentene rapporterer «svært stor betydning», 20 prosent rapporterer «nokså stor betydning» og 53 prosent rapporterer i «noe betydning». Få rapporterer at Distriktssenteret ikke har hatt noen betydning (11 prosent).

Figur 21 «Alt i alt, hvilken betydning har kunnskapen fra Distriktssenteret hatt i arbeidet med samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering i din kommune?» (n=81).

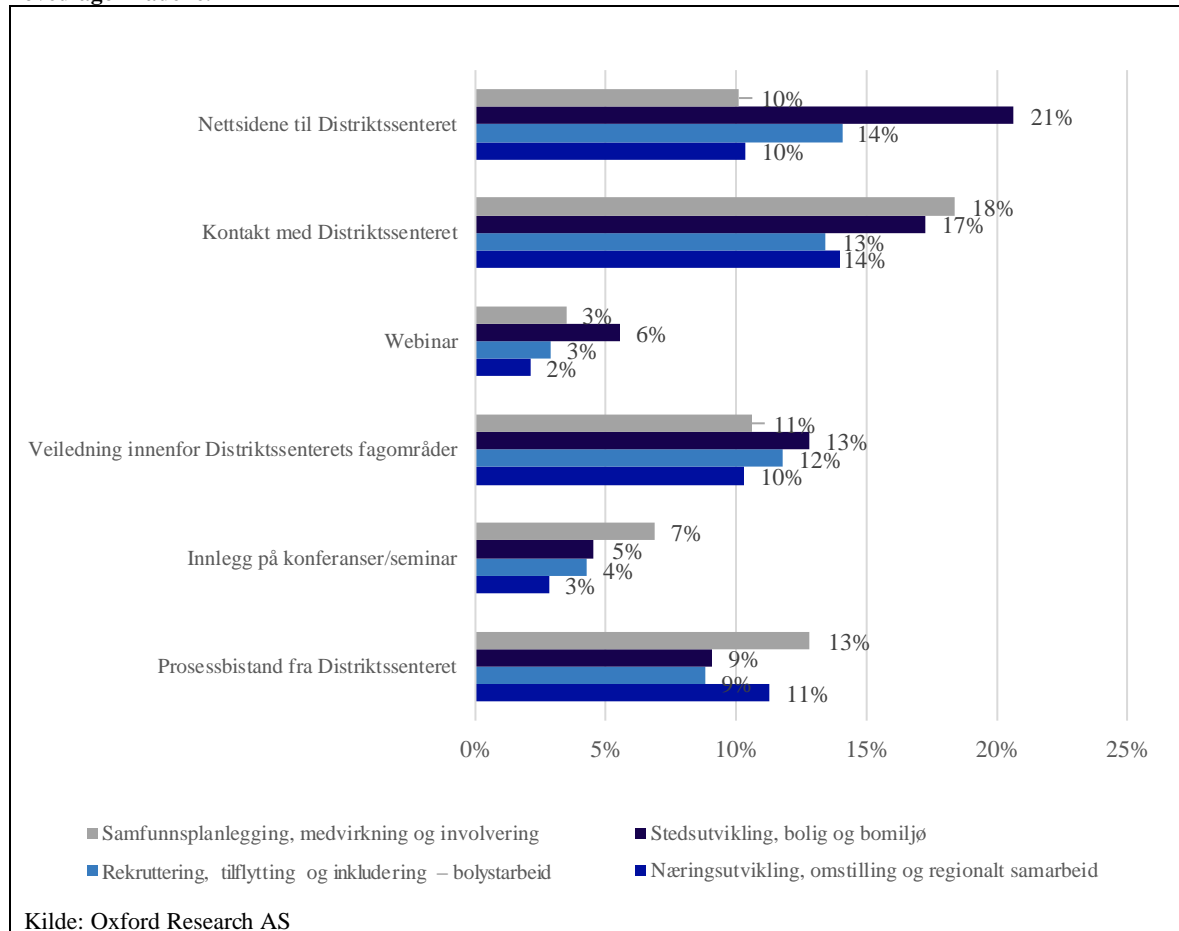
4.4.5 Sammenligning av bidraget på de fire hovedfagområdene

I dette delkapittelet sammenligner vi bidraget på de fire hovedfagområdene innenfor de tre kategoriene vi tidligere har sett på enkeltvis; bruk av Distriktssenterets ressurser, Distriktssenterets bidrag og kunnskapen fra Distriktssenteret sin samlede betydning.

Bruk av Distriktssenterets ressurser

Vi starter med å se på andelen respondenter som oppgir at Distriktssenterets ressurser er mye brukt innenfor de fire hovedfagområdene. Figur 22 viser at det er relativt små forskjeller mellom hovedfagområdene på enkeltressursene, men at forskjellene blir tydeligere når man ser på dem aggregert. Bruken av ressursene er jevnt over størst innen «stedsutvikling, bolig og bomiljø», etterfulgt av «samfunnsplanlegging, medvirkning og involvering». En medvirkende årsak til dette er trolig at det er relativt få andre aktører som kommunene kan få hjelp av på disse områdene.

Figur 22: Andel respondenter som oppgir at Distriktssenterets ressurser er mye brukt fordelt på de fire hovedfagområdene.

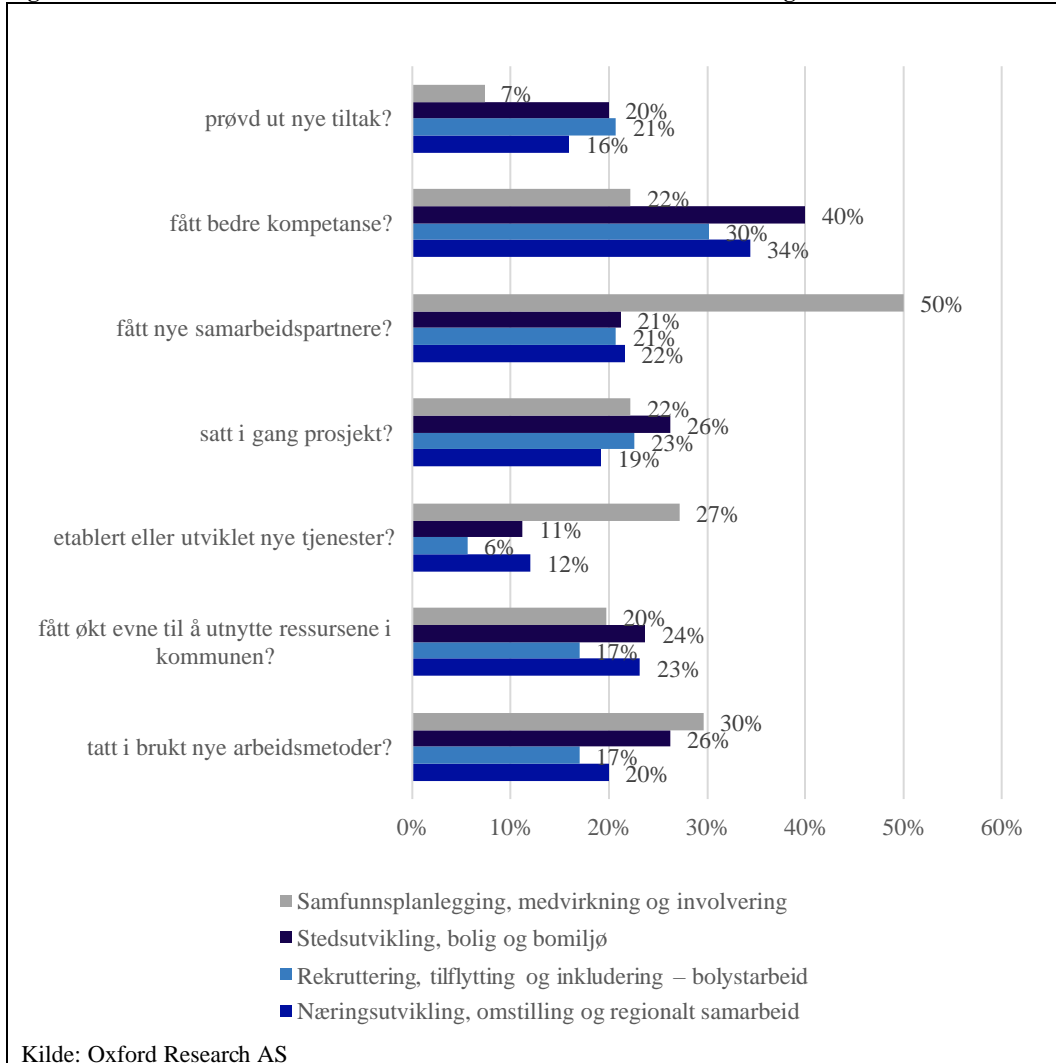
Hva har Distriktssenterets ressurser bidratt til?

Figur 23 viser hva Distriktssentret ressurser har bidratt til på de fire ulike hovedfagområdene. Gjennomgående er bidragene også her størst for «stedsutvikling, bolig og bomiljø» og «samfunnsplanlegging, medvirkning og involvering». Det er imidlertid store forskjeller mellom fagområdene når det gjelder hvor Distriktssenteret har bidratt mest:

- Innen «stedsutvikling, bolig og bomiljø» har ressursene særlig bidratt at kommunene har fått bedre kompetanse, at de har satt i gang prosjekter og tatt i bruk nye arbeidsmetoder.
- Innen «samfunnsplanlegging, medvirkning og involvering» har ressursene bidratt aller mest til at fått nye samarbeidspartnere, tatt i bruk nye arbeidsmetoder og etablert eller utviklet nye tjenester.

Disse bidragene samsvarer godt med fylkeskommunenes vurderinger av hva kommunene har behov for. De er også i tråd med Distriktssenterets vektlegging av og ønske om å bidra til å styrke kommunenes utviklingskapasitet og utviklingskompetanse.

Figur 23: Hva har Distriktssenterets ressurser bidratt til? Andel store bidrag.

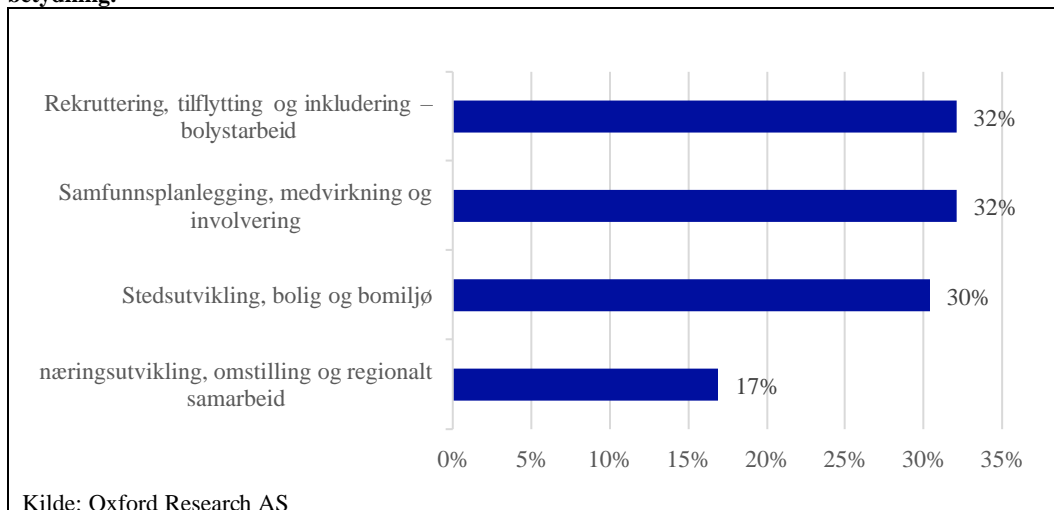

Betydningen av Distriktssenterets kunnskap

I undersøkelsen til kommunene har vi bedt dem om å vurdere hvor stor betydning kunnskapen fra Distriktssenteret har i arbeidet med de fire hovedfagområdene. Både for «rekruttering, tilflytting, inkludering – bolystarbeid», «samfunnsplanlegging, medvirkning og involvering» og «stedsutvikling, bolig og bomiljø» er det slik at Distriktssenterets kunnskap har hatt stor betydning for om lag en tredjedel av kommunene. Det området som skiller seg ut fra de andre er «næringsutvikling, omstilling og regionalt samarbeid». Her ligger Distriktssentret bidrag til økt kunnskap i stor grad på 17 prosent. En sentral medvirkende årsak til dette er trolig at det finnes en rekke andre

virkemiddelaktører på feltet som kommunene også kan benytte seg av. En naturlig implikasjon av dette er at Distriktssenteret bør gjøre en grundig vurdering av sin innsats på næringsområdet. I hvilken grad bør dagens innsatsnivå opprettholdes og hvordan kan man i størst grad utgjøre en forskjell og utløse komplementariteter med andre virkemiddelaktører på næringsfeltet?

Figur 24: «Betydningen av kunnskapen fra Distriktssenteret i arbeidet med ...». Andel som oppgir stor betydning.

4.5 Nyten for Distriktssenterets målgruppe

I dette delkapittelet ser vi nærmere på respondentenes vurderinger av Distriktssenterets bidrag til gjennomføringen av utviklingsprosesser internt og i samarbeid med andre aktører. Vi ser også på hvordan kommunene og fylkeskommunene opplever nyten av Distriktssenterets ulike tilbud og tjenester. Avslutningsvis i dette delkapittelet ser vi på hvordan nyten av Distriktssenterets ulike informasjonskanaler vurderes.

Prosessbistand er et prioritert arbeidsområde for Distriktssenteret, og inkluderer blant annet rådgiving, veiledning, fasilitering og bistand til kommuner som er i kontakt med Distriktssenteret eller får informasjon gjennom digitale kanaler. I KDD sitt tildelingsbrev til Distriktssenteret for året 2022 kommer det frem at Distriktssenteret skal arbeide med å styrke utviklingskapasiteten i distriktskommunene. Innsiktene fra datamaterialet er dermed viktige innspill i Distriktssenterets arbeid for å gjøre kommunene til bedre samfunnsutviklere.

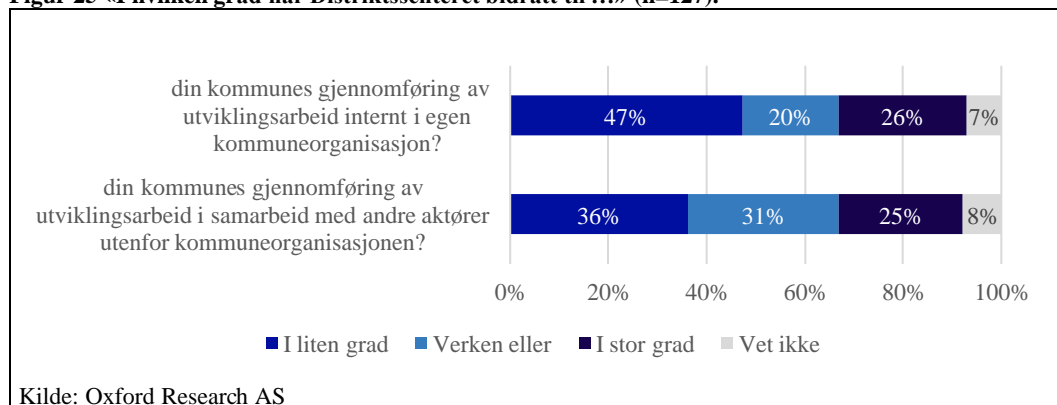
4.5.1 Bidraget til utviklingsarbeid- og kapasitet

Vi starter med å se på hvordan respondentene vurderer Distriktssenterets bidrag i gjennomføringen av utviklingsarbeid, både internt i egen kommune, men også i samarbeid med andre aktører utenfor kommunen.

Som det kommer frem av Figur 25 så oppgir omtrent en av fire respondenter at Distriktssenteret i stor grad har bidratt til at kommunen har gjennomført utviklingsarbeid internt i egen eller i samarbeid med andre aktører utenfor kommuneorganisasjon. Dersom en legger til midtkategorien fremstår Distriktssenterets bidrag til utviklingsarbeid noe større. Da oppgir henholdsvis 46 prosent av respondentene bidrag fra Distriktssenteret i det interne utviklingsarbeidet i kommunene og 56 prosent av respondentene at Distriktssenteret har bidratt til utviklingsarbeidet i samarbeid med aktører utenfor kommunen. Undersøkelsen viser også at det er relativt store andeler som oppgir at Distriktssenteret i liten grad har bidratt til gjennomføringen av utviklingsarbeid internt i kommunen (47 prosent) og omtrent en av tre (36 prosent) oppgir at Distriktssenteret i liten grad har bidratt til gjennomføringen av utviklingsarbeid med aktører utenfor kommunen.

En større andel av kommunene som har deltatt/ eller deltar i Distriktssenterets satsinger oppgir at de får et større bidrag til gjennomføringen av utviklingsarbeidet internt i egen organisasjon (32 prosent), og i samarbeid med eksterne aktører utenfor kommuneorganisasjonen (29 prosent). En viktig medvirkende årsak til dette er trolig at kommunene får tettere oppfølging/veiledning fra Distriktssenteret gjennom deltagelsen i de ulike satsingene.

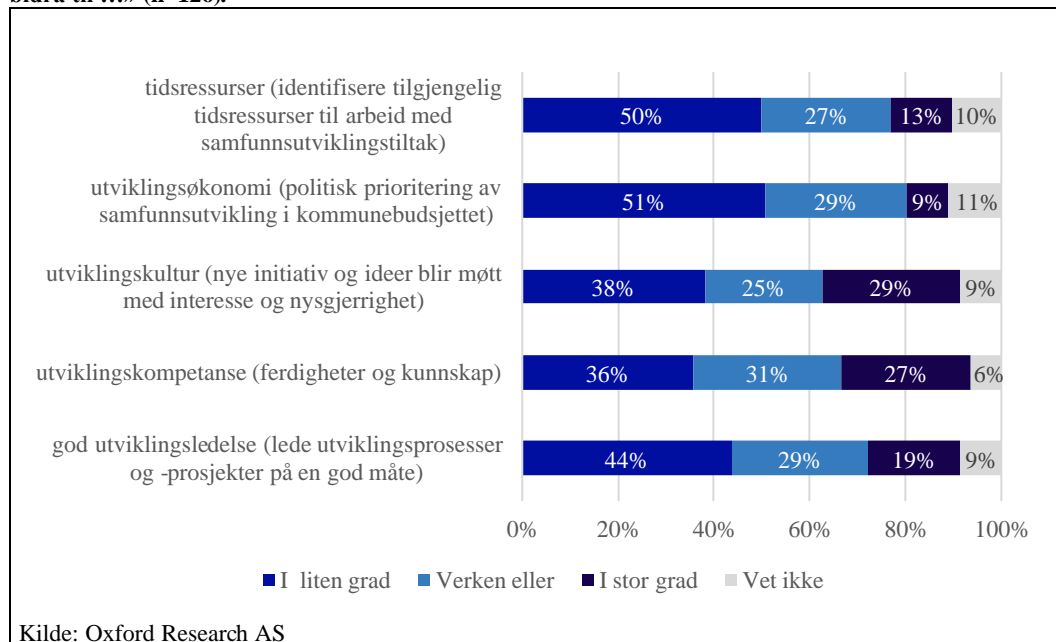
Figur 25 «I hvilken grad har Distriktssenteret bidratt til ...» (n=127).

I Distriktssenteret sitt mandat fremgår det at de skal bidra til å styrke distriktskommuners «utviklingskapasitet». Som det fremgår av Figur 26 oppgir respondentene at utviklingskultur, hvor nye initiativ og ideer blir møtt med interesse og nysgjerrighet, er der hvor Distriktssenteret har bidratt mest (29 prosent). Utviklingskompetanse, som ferdigheter og kunnskap, er også godt representert i resultatene (27 prosent).

Innenfor dimensjonene god utviklingsledelse, bidraget til utviklingsøkonomi og tidsressurser oppgir størst andel respondenter at Distriktssenteret i liten grad har bidratt (44 – 51 prosent).

Figur 26 «I hvilken grad har Distriktssenteret bidratt til kommunens utviklingskapasitet gjennom å bidra til ...» (n=126).

Resultatene i figur 25 og 26 tegner et bilde av at Distriktssenterets bidrag til utviklingsarbeid og -kapasitet er noe begrenset. Imidlertid må dette bildet nyanseres. Det er allment kjent at mindre kommuner har mindre ressurser i arbeidet med samfunnsutvikling, noe som vises tydelig i Distriktssenterets brukerundersøkelse fra 2019. Her ble det rettet spørsmål knyttet til kommunenes egen evne til å gjennomføre utviklingsprosesser, både internt i egen kommune og i samarbeid med andre aktører. Kun en liten andel vurderte sin evne og kapasitet til å gjennomføre utviklingsprosesser og -arbeid som svært god. Henholdsvis var det 6 prosent som vurderte at kommunen hadde svært god evne til å gjennomføre interne utviklingsprosesser og 9 prosent som vurderte at kommunen hadde svært god evne til å gjennomføre utviklingsarbeid i samarbeid med andre aktører.¹⁵ Dette tyder på at kommunenes ressursgrunnlag og kapasitet i arbeidet med samfunnsutviklingen er noe begrenset, og Distriktssenterets bidrag må ses i lys av dette. Også i Distriktsdemografiutvalget sin utredning fra 2020 pekes det på at majoriteten av distriktskommunene har begrensede ressurser og få ansatte til å jobbe med samfunnsutviklingen.¹⁶

Som vi viste i kapittel 4.2.4 er det kommunene med det største behovet for bistand fra Distriktssenteret som bruker de minst. En del av årsaken ligger i de disponible ressursene,

¹⁵ Trøndelag Forskning og Utvikling. (2019). Brukerundersøkelse Distriktssenteret 2019 - Bidrar bruken av Distriktssenteret til at kommunene i målgruppen blir bedre samfunnsutviklere? TFoU-rapport 2019:16

¹⁶ NOU 2020:15 (2020) Det handler om Norge – Bærekraft i hele landet.

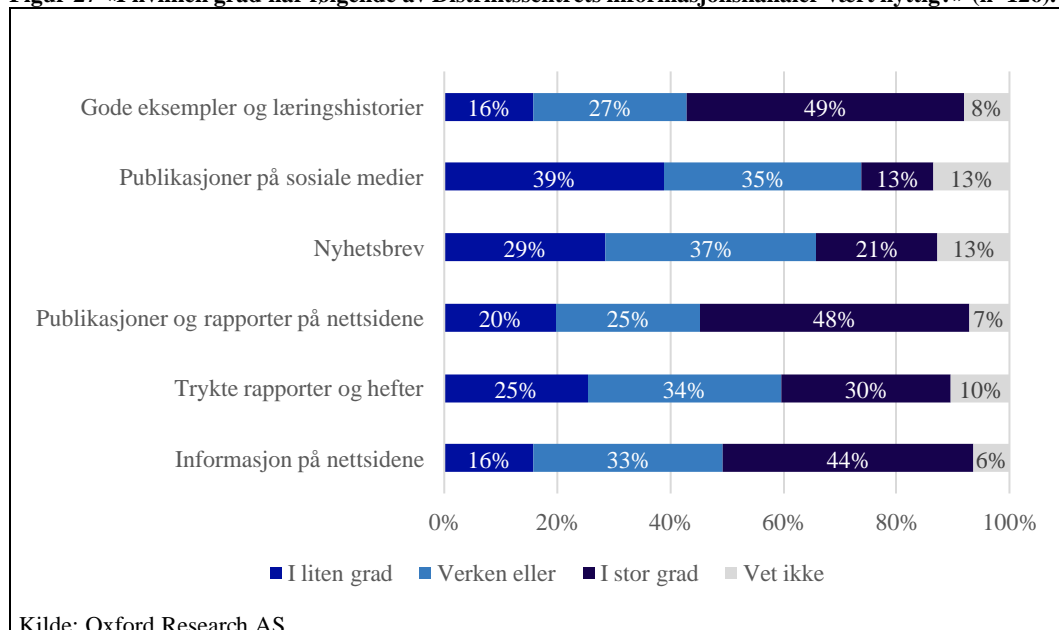
<https://www.regjeringen.no/contentassets/3b37c1baa63a46989cb558a65fccf7a1/no/pdfs/nou202020200015000dddpdfs.pdf>

men det viktigste er kanskje at flere mangler en kultur og kompetanse for utvikling. Det ligger derfor et potensial i at Distriktssenteret i enda større grad kan nå ut til kommunene som scorer bidraget som lavere. Som tidligere påpekt er det derfor nødvendig med en diskusjon om hvordan man kan nå disse – hvordan kan man spre kompetansen Distriktssenteret besitter? En mulig mekanisme for spredning av kompetanse og erfaring kan være i samarbeid med fylkeskommunene. Det eksisterer formaliserte samarbeidsavtaler med flere av fylkeskommunene, og i intervjuene trekkes det frem at det også finnes en rekke arenaer og mye igangsatt arbeid for å formidle erfaringene fra satsinger og samarbeidsprosjekter. Vår vurdering er at det er behov for å fortsette diskusjonen internt i Distriktssenteret og i samarbeid med fylkeskommunene knyttet til hvordan man kan utnytte samarbeidet til mer utstrakt kompetansespredning.

4.5.2 Nyten av Distriktssenterets informasjonskanaler

For å nå fram til kommunene på en god måte, er det viktig at Distriktssenteret tar i bruk effektive informasjonskanaler. Som det illustreres i Figur 27 er det flest kommuner som trekker fram at gode eksempler og læringshistorier har vært nyttig i stor grad (49 prosent), etterfulgt av publikasjoner, rapporter (48 prosent) og informasjon på nettsiden (44 prosent). Dette viser at den informasjonen og det materialet som finnes på nettsiden er nøkkelen for å nå ut til kommunene. Publikasjoner på sosiale medier og nyhetsbrev er minst nyttige for kommunene, noe som også er naturlig ettersom dette er kanaler som primært skal bidra til å skape trafikk på nettsidene. Det er bare 13 og 21 prosent av kommunene som mener disse to kanalene er nyttige i stor grad.

Figur 27 «I hvilken grad har følgende av Distriktssentrets informasjonskanaler vært nyttig?» (n=126).

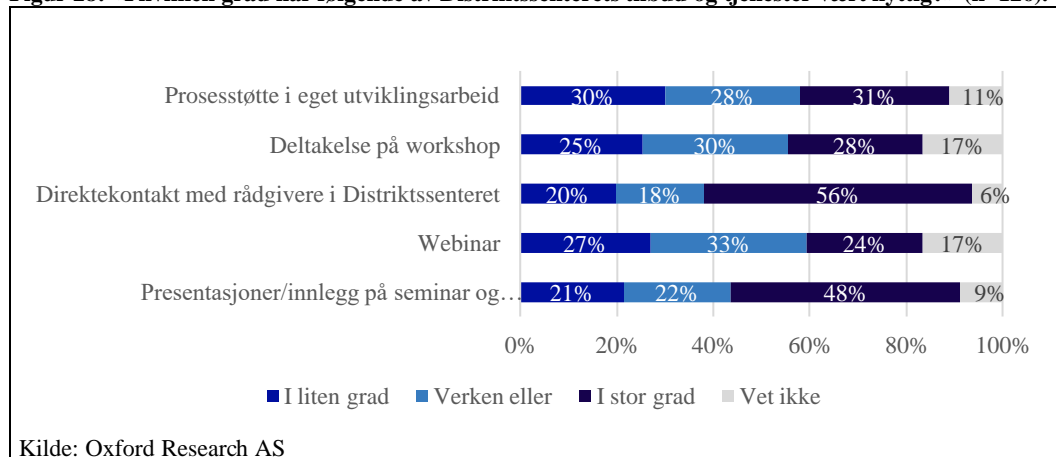

4.5.3 Nyten av Distriktssenterets tilbud og tjenester

For å belyse hvordan aktørene i målgruppen vurderer nytten av Distriktssenterets tilbud og tjenester i samfunnsutviklingsarbeidet har vi spurt respondentene, som i en viss grad har brukt tilbudene og tjenestene, om vurdere nytten av disse.

Undersøkelsesresultatene viser at direktekontakt med Distriktssenteret er den tjenesten som de aller fleste har funnet nyttig (56 prosent) etterfulgt av presentasjoner/innlegg på konferanser også vært nyttig for kommunene (48 prosent). Andelen respondenten som vurderer de øvrige tilbudene og tjenestene som nyttige ligger i intervallet mellom 24 til 31 prosent. Resultatene presenteres mer inngående i Figur 28.

Figur 28: «I hvilken grad har følgende av Distriktssenterets tilbud og tjenester vært nyttig?» (n=126).

I intervjuene med fylkeskommunene har vi også bedt de fortelle om hvordan de vurderer nytten av Distriktssenteret både for kommunene i sitt respektive fylke, men også for fylkeskommunen selv i kraft av deres rolle som samfunnsutvikler. Følgende hovedpunkter oppsummerer mye av det fylkeskommunene forteller om nytten for kommunene:

- Flere informanter trekker frem at kompetansen og erfaringene fra Distriktssenteret oppleves som nyttig og relevant. Det påpekes blant annet at nettsidene fungerer som en kompetansedatabase hvor kommunene enkelt kan hente informasjon og veiledning om utviklingsarbeid, metodikker og relevante verktøy i arbeidet.
- I arbeidet med satsingene trekkes det frem at Distriktssenteret bidrar med veiledning og støtte, men at distriktskommunene får rom til å selv utforske og utvikle koblingene mellom samfunnsplanlegging og utviklingsarbeid i arbeidet med satsingene. Gevinstene knytter seg også til at Distriktssenteret er gode fasilitatorer og tilretteleggere for arbeidet som bidrar til nytte for målgruppen.

- Distriktssenterets prosess- og fasilitatorkompetanse er noe som trekkes frem i samtlige av intervjuene vi har gjennomført. Det pekes på verdien av dette i arbeidet med kommuner med begrensede ressurser og kapasitet for utviklingsarbeid. Verktøy og råd for kommunenes egen prosessplanlegging er også elementer flere trekker frem som nyttige bidrag.
- Fasilitatorkompetansen er også viktig ettersom flere opplever at Distriktssenteret har en viktig nettverksfunksjon for de minste kommunene. Gjennom å koble kommuner med lignende utfordringsbilde sammen på tvers av fylkesgrensene bidrar en til at praksisnær erfaring spres til flere.

Fylkeskommunene selv opplever også Distriktssenteret som en nyttig samarbeidsaktør. Punktene nedenfor oppsummerer deres opplevelser:

- Alle er fornøyde med samarbeidet og dialogen med Distriktssenteret. Enkelte informanter påpeker at det er en tydelig rolleavklaring mellom Distriktssenteret og fylkeskommunene. Det er lite «tramping i hverandres bed», snarere et samarbeid hvor en utfyller hverandre.
- Kunnskapen, erfaringene og metodikkene som Distriktssenteret besitter på sine plattformer oppleves som nyttig og brukes aktivt av fylkeskommunene i eget arbeid med samfunnsutvikling.
- Flere trekker også frem at de setter pris på at Distriktssenteret kobler fylkeskommunen på i dialogen med kommunene og involverer de i innspill til den nasjonale politikktutviklingen. Distriktssenteret er gode til å invitere og involvere i møter og prosesser som omhandler føringer for på nasjonal politikk.

5. Hovedfunn og anbefalinger

I dette kapitlet oppsummerer vi brukerundersøkelsens hovedfunn og presenterer våre forslag til forbedringer og utvikling.

5.1 Hovedfunn

5.1.1 Bidrar Distriktssenteret til at kommuner blir gode samfunnsutviklere?

Distriktssenteret bidrar først og fremst til å bevege kommunene i sentralitetsklasse 5 og 6 i rett retning når det gjelder kompetanse, utviklingsarbeid og utviklingskapasitet. Her er det imidlertid stor variasjon mellom kommunene. Noen bruker Distriktssenteret svært aktivt, mens andre bruker de lite eller ikke i det hele tatt.

Undersøkelsesresultatene tegner også et bilde av at mange vurderer bidraget fra Distriktssenteret som nyttig i utviklingsarbeidet. Kommunene rapporterer økte brukereffekter sammenlignet med brukerundersøkelsen fra 2019. Dette indikerer at Distriktssenteret bidrar til å gjøre kommunene til bedre samfunnsutviklere.

Gitt Distriktssenterets begrensede økonomiske ramme vurderer Oxford Research de samlede resultatene som gode. Dette er nødvendige, men ikke alene tilstrekkelige forutsetninger for å realisere hovedmålsettingene om å bistå kommunene i å gjøre det mer attraktivt å bo og jobbe i distriktskommunene. Basert på det samlede datamaterialet kommer vi med følgende anbefalinger:

5.1.2 Hvem når Distriktssenteret, og hvem når de ikke?

Undersøkelsesresultatene viser at Distriktssenteret når ut til majoriteten av distriktskommunene. Bare 7 prosent av respondentene oppgir at de ikke har kjennskap til Distriktssenteret. Imidlertid oppgir en av fem at de har liten kjennskap til Distriktssenterets rolle og oppgaver. To av tre som kjenner til Distriktssenteret har i noen utstrekning brukt deres ressurser.

Fylkeskommunene påpeker at det er de mest utviklingsorienterte kommune som både kjenner til og bruker Distriktssenterets ressurser mest. Faktorer som kjennetegner disse kommunene er en god utviklingskultur, tilgjengelige ressurser og en politisk ledelse med sterkt engasjement for utviklingsarbeid.

I motsetning til dette er det kommunene som har det største behovet for Distriktssenterets ressurser som bruker dem minst. Intervjuene viser at en manglende kultur for utvikling og

innovasjon er den faktoren som betinger bruken. Flere av disse kommunene har både en utfordrende ressursituasjon, mangel på administrativ kapasitet og kompetanseutfordringer.

5.1.3 Er det en effekt blant de Distriktssenteret når?

Distriktssenteret har en god effekt blant distriktskommunene når man tar hensyn til senterets ressurser. Distriktssenteret har bidratt til at kommunene har fått bedre kompetanse, de har satt i gang prosjekter og tatt i bruk nye arbeidsmetoder. Effekten er aller størst på følgende to områder.

- «Stedsutvikling, bolig og bomiljø». Her bidrar man særlig til kompetanseutvikling.
- «Samfunnsplanlegging, inkludert medvirkning og involvering». Her har Distriktssenteret bidratt til at relativt mange kommuner har fått nye samarbeidspartnere og etablert eller utviklet nye tjenester.

Effektene som oppnås skyldes først og fremst at kommunene får tilført relevante ressurser, verktøy og metoder i arbeidet med samfunnsutviklingen. Det er usikkert når og hvordan dette materialiserer seg i form av attraktive og vekstkraftige lokalsamfunn, men basert på virkningskjede-tenkning er det sannsynlig at det har en betydning.

5.1.4 Bidrar produkter og tjenester til brukereffekter som skissert?

Distriktssenterets innsats bidrar til brukereffekter som står i stil med ressursinnsatsen:

- Distriktssenteret har bidratt til at en av fire kommuner har gjennomført utviklingsarbeid internt eller i samarbeid med andre aktører.
- Distriktssenteret har bidratt til styrking av kommunenes utviklingskultur (29 prosent i stor grad) og utviklingskompetanse (27 prosent i stor grad).

Kommunene som deltar i Distriktssenterets satsinger, oppnår signifikant høyere brukereffekter. Intervjuene med fylkeskommunene viser at Distriktssenteret bidrar med veiledning og støtte, men at distriktskommunene selv får rom til å selv utforske og utvikle koblingene mellom samfunnsplanlegging og utviklingsarbeid i arbeidet med konkrete satsinger.

Distriktssenteret har også en viktig nettverksfunksjon for de minste kommunene. Gjennom å koble kommuner med lignende utfordringsbilde sammen på tvers av fylkesgrensene bidrar en til at praksisnær erfaring spres til flere.

Kunnskapen, erfaringene og metodikkene som Distriktssenteret besitter på sine plattformer oppleves som nyttig og brukes aktivt av fylkeskommunene i eget arbeid med samfunnsutvikling. Slik vi vurderer det er dette med på å forsterke innsatsen overfor kommunene.

5.1.5 Hvordan oppleves kvaliteten på Distriktssenterets sine produkter og tjenester?

Distriktssenterets produkter og tjenester oppleves som nyttige og relevante. Nettsidene fungerer som en kompetansedatabase hvor kommunene enkelt kan hente informasjon og veiledning om utviklingsarbeid, metodikker og relevante verktøy i arbeidet. Distriktssenteret er gode fasilitatorer og tilretteleggere for arbeidet som bidrar til nytte for distriktskommune. Verktøy og råd for kommunenes egen prosesser for samfunnsutvikling er nyttige bidrag fra Distriktssenteret.

5.2 Anbefalinger for videreutvikling av Distriktssenteret

Basert på hovedfunnene over og våre analyser har vi enkelte anbefalinger som vi mener vil bidra til at Distriktssenteret i enda større grad klarer å realisere effektene av sin innsats i arbeidet med distriktskommunene.

5.2.1 Strategisk analyse – hvordan skape størst effekt av innsatsen?

Distriktssenteret har som målsetning å gjøre det attraktivt å bo og jobbe i distriktene. For å skape størst mulig effekt av senterets arbeid, er det nødvendig at ledergruppen diskuterer en del sentrale forhold som er vesentlige for måloppnåelsen. Dette er særlig knyttet til hva man velger å prioritere faglig, hvem man involverer i arbeidet og hvilke virkemidler/ressurser man tar i bruk for å gjøre jobben.

Faglige prioriteringer

Det kanskje mest avgjørende er at Distriktssenteret har grundig diskusjon av hvilke fagområder som bør prioriteres framover for å gjøre det attraktivt å bo og jobbe i distriktene. Disse fagområdene er direkte koblet til hvilket behov distriktskommunene har i samfunnsutviklingsarbeidet. En viktig del av denne drøftingen handler også hvordan balansen bør være mellom de eksisterende fagområdene. Det blir sentralt å ta stilling til hvor Distriktssenteret i størst grad kan utgjøre en forskjell. Hvordan ser aktørbildet ut på de ulike fagområdene, og hvor bidrar Distriktssenteret mest? Basert på funnene i brukerundersøkelsen er det ønskelig at Distriktssenteret særlig ser nærmere på sin rolle på næringsfeltet.

For å få konkrete innspill til hvilke faglige prioriteringer som bør gjøres, ligger det mange nyttige funn og perspektiver i Distriktsdemografiutvalget og Distriktsnæringsutvalget. I tillegg har selvsagt Distriktsenteret selv mye materiale som kan utnyttes, og det vil også være nyttig å ha mer inngående diskusjoner med de ulike fylkeskommunene om hva som er kommunenes mest sentrale behov.

Samspeilet med andre aktører

Distriktsenteret bør gjøre en analyse av hvordan man samvirker med de andre sentrale aktørene på de hovedområdene man jobber. Hvordan er grenseflatene og eventuelle overlapp? Hvordan kan man gå fram for å skape økt komplementaritet med andre aktører? Dette handler om hvordan man i enda større utstrekning kan utløse:

- Gjensidig forsterkning. Gjensidig forsterking foreligger der to virkemidler eller virkemiddelaktører forsterker hverandres innsats gjennom samtidig innsats.
- Kjedet samspill. Såkalt kjedet samspill eksisterer når to virkemidler eller virkemiddelaktører gir en merverdi gjennom at det ene kommer virkemiddelet kommer før i tiden enn det andre.

Valg av informasjonskanaler og virkemidler

Når disse mer grunnleggende dimensjonene er avklart, er det også behov for å ha en diskusjon om informasjonskanaler og virkemidler som vil være mest effektive for å realisere hovedmålsetningene. Det meste avgjørende her vil trolig være å komme fram til en hensiktsmessig balanse mellom det som kan betegnes som «en til mange»-virkemidler og det som er programsatsinger innrettet mot et begrenset antall kommuner.

Fylkeskommunene trekker frem at erfaringene og kunnskapen som utvikles gjennom programsatsingene bør spres i enda større grad til de kommunene som ikke deltar. Vi stiller oss bak denne vurderingen og vil påpeke at fylkeskommunene vil kunne være enn nyttig støttespiller i dette arbeidet. En mulighet kan være at Distriktsenteret i større grad arrangerer fagsamlinger og workshoper sammen med dem (se kapittel 5.2.2 for en nærmere utdyping).

5.2.2 Tettere samarbeid med fylkeskommunene for å nå ut til kommuner som bruker Distriktsenteret lite

Som påpekt i kapittel 4.2.4 er det ofte slik at det er de kommunene som har det største behovet for Distriktsenterets ressurser som bruker dem minst. En mulighet for å forsøke å nå ut til dem i større grad kan være å samarbeide enda tettere med fylkeskommunene. Disse kjenner de ulike kommunene svært godt, og har ofte selv de samme utfordringene med å få dem til å engasjere seg og bli mer utviklingsorienterte. Det vil dermed være nyttig for begge parter å gå sammen for å nå ut til de kommunene som ikke bruker eller bruker Distriktsenteret lite. Det finnes flere måter å gjøre dette på:

- Det enkleste alternativet er trolig å sammen arrangere fagsamlinger og workshoper med temaer som er relevante i kommunenes hverdag. Disse bør bestå av formidling av hva Distriktssenteret og fylkeskommunene kan tilby, et faglig innlegg og diskusjoner og erfaringsutveksling mellom kommunene. Det vil være naturlig at fagsamlingene/workshopene dekker de sentrale fagområdene Distriktssenteret arbeider med. Det finnes en rekke arenaer og mye igangsatt arbeid for å formidle erfaringene fra satsinger og samarbeidsprosjekter. Disse bør tas i bruk for dette.
- Oppsøkende besøk. Dette vil være mer ressurskrevende, men det vil være ønskelig at Distriktssenteret og fylkeskommunene i sammen besøker de kommunene som bruker Distriktssenterets ressurser minst. Gjennom disse besøkene kan de både få en god innsikt i kommunenes behov og formidle hva de selv og eventuelt andre aktører kan hjelpe kommunene med.

5.2.3 Utarbeiding av kunderegister

Arbeidet med brukerundersøkelsen viser at Distriktssenteret ikke har noe eget kunderegister. Dette er en svakhet for å kunne nå et bredt spekter av personer i kommunene som er relevante for senterets arbeid og for å øke kommunenes kjennskap om Distriktssenteret. Vi anbefaler at Distriktssenteret utarbeider et eget kunderegister som gir en mer systematisk dekning av fagpersoner som er relevante for senterets arbeid. Dette vil ikke være særlig ressurskrevende. En enkel måte å gjøre det på kan være å samarbeide med fylkeskommunene. Fylkeskommunene sitter ofte på den relevante kontaklinformasjon selv, og kan formidle den videre til Distriktssenteret. Det vil være naturlig at de ulike personene i Distriktssenteret som er kontaktpersoner for de ulike fylkene tar ansvaret for hver sin fylkeskommune.

Vi er selvsagt klar over at det er en del utskiftninger av personell i kommunene, men det er ikke et godt argument for å ikke ha et kunderegister. Snarere er det motsatte tilfelle. Brukerundersøkelsen viser at de som er ferskest i stillingene i mindre grad kjenner til Distriktssenteret. Det er dermed ekstra viktig å nå ut til dem.

5.2.4 Begrenset områdegjennomgang av distrikts- og regionalpolitikken

Distriktssenteret er en av mange aktører som jobber med distrikts- og regionalpolitikk. Med tanke på å oppnå en størst mulig avkastning av de midlene som brukes på feltet, vil det være ønskelig at det blir gjort en begrenset områdegjennomgang som ser nærmere på samspillet mellom de ulike aktørene og hvordan man kan utnytte dem på en best mulig måte. En slik områdegjennomgang ligger utenfor Distriktssenterets ansvarsområde, men det er noe som senteret kan luften som en mulighet for KDD. Det vil være naturlig at man

venter med et slikt initiativ til man ser hva som kommer i regjeringens nye distriktsmelding.

5.2.5 Mer aktiv utnyttelse av fasilitator- og veilederkompetansen?

Fylkeskommunene påpeker at Distriktssenteret er svært gode til å fasilitere og tilrettelegge for ulike utviklingsprosesser. Det kan diskuteres om denne kompetansen bør utnyttes i enda større grad. For eksempel kan et alternativ være å utnytte kompetansen i arbeidet med bygdevekst- og regionvekstavtaler. Det er også flere store grønne industrietableringer på trappene i ulike distriktskommuner. Distriktssenterets fasilitator- og veilederkompetanse vil være svært nyttig, både for kommunene og de andre involverte aktørene. Det må diskuteres hvorvidt Distriktssenteret skal prioritere denne typen oppgaver som en del av arbeidet med å utvikle attraktive bo og arbeidssteder. Oxford Research mener at dette bør testes ut i en kommune der en stor industrietablering er under oppseiling.

OXFORD RESEARCH

Denmark

Oxford Research A/S
Vesterbrogade 149, Bld. 12
3rd flor, 1620 Copenhagen V
office@oxfordresearch.dk

Norway

Oxford Research AS
Østre Strandgate 12
4610 Kristiansand
post@oxford.no

Sweden

Oxford Research AB
Norrandsgatan 11
111 43 Stockholm
office@oxfordresearch.se

Finland

Oxford Research Oy
Eteläinen Hesperiankatu 18
LH 2, 00100 Helsinki
office@oxfordresearch.fi

Baltics/Riga

Oxford Research Baltics SIA
Kr.Valdemara 23-37, k.2
LV-1010, Riga
info@oxfordresearch.lv

Belgium/Brussels

Oxford Research c/o ENSR
5. Rue Archimède
Box 4, 1000 Brussels
office@oxfordresearch.eu